

Revisionsrapporter

Grundläggande
granskning av
kommunstyrelse,
nämnder och utskott
2019

Innehållsförteckning

[Kommunfullmäktiges utskott](#)

[kommunstyrelsen](#)

[Överförmyndarnämnden](#)

[Valnämnden](#)

[Äldrenämnden](#)

[Social och omsorgsnämnden](#)

[Barn och ungdomsnämnden](#)

[Bildningsnämnden](#)

[Kultur och fritidsnämnden](#)

[Arbetsmarknadsnämnden](#)

[Samhällsbyggnadsnämnden](#)

[Bygg och miljönämnden](#)

Diarienummer:	KS9 2019-20 t o m 2019-30
Datum:	2020-03
Handläggare:	Peter Alexanderson, Karin Andersson, Malin Eriksson
Organisation:	Revisionskontoret

PM –
grundläggande
granskning av
Kommunfullmäktiges
utskott för
medborgardialog

2020-03-11

Diarienummer:	KS9 2019-
Datum:	2020-03-11
Handläggare:	Peter Alexanderson
Organisation:	Revisionskontoret

1 Bakgrund

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse i granskas grundläggande. Den grundläggande granskningen genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet. Granskningen ska vara så omfattande att den ger en stabil grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen.

Enligt kommunallagen framgår att ”fullmäktige får inrätta fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden som ska avgöras av fullmäktige”. I kommunen finns sju utskott för medborgardialog. Utskotten för medborgarlog ersatte från och med 2019-01-01 de tidigare Geografiska utskotten.

2 Syfte

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om utskotten har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

3 Granskningsobjekt

Utskott för medborgardialog

4 Avgränsning

Granskningen är övergripande. Granskningen avser genomförandet av uppdraget.

5 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på:

- Kommunallagen (2017:725)
- Reglemente för Linköpings kommun
- Linköpings kommuns budget.
- Kommunfullmäktiges internbudget för innevarande år

6 Metod

För att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om utskotten har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter har vi utgått från utskottens reglemente och att utskotten är en beredning.

Följande dokument har behandlats

- Arbetsordning utskott för medborgardialog
- Kommunfullmäktiges internbudget för 2019
- Kommunfullmäktiges verksamhetsberättelse för 2019
- Utskottens rapporter

I granskningen har även Berit Karlsson Lehnér deltagit.

7 Granskningsresultat

I reglementet för Linköpingskommun anges att finns det sju utskott för medborgardialog, organiserade under kommunfullmäktige. Tre i Linköpings tätort och fyra i Linköpings omland.

Kommunfullmäktig antog 2018-06-19 ny arbetsordning för utskott för medborgardialog. Arbetsordningen trädde i kraft 2019-01-01. Följande områdesindelning anges:

- Område 1 kallas Nord
- Område 2 kallas Väst
- Område 3 kallas Syd
- Område 4 kallas Vreta Kloster
- Område 5 kallas Valkebo
- Område 6 kallas Vårdnäs
- Område 7 kallas Åkerbo

Ett utskott skall bestå av sju ledamöter, valda inom kommunfullmäktige. Utsedda ledamöter skall i möjligaste mån representera sitt geografiska område. Utskotten för medborgardialog har som huvudsakliga ansvarsuppgifter, med utgångspunkt i policy för medborgardialog i Linköpings kommun, att:

- bevaka förhållanden av kommunalt intresse i sitt område i syfte att nå en högre grad av delaktighet och medskapande
- säkerställa att de frågor som inkommer till utskottet omhändertas inom ramen för kommunens styr- och ledningssystem
- vid behov stödja nämnder i samband med dialogmöten i utskottets geografiska område vid behov anordna informationsmöten, seminarier m.m. i sitt geografiska område
- förmedla kunskap om sina respektive områden till fullmäktige
- i övrigt bevaka härtill hörande verksamheter.

Utskotten skall, om behov föreligger, ta initiativ till erforderliga ändringar genom att väcka ärenden i kommunstyrelsen eller berörd nämnd. Utskottens ledamöter kan även lämna motioner till fullmäktige.

I fråga som berör avgränsad del av kommunen har utskotten rätt att i god tid, innan beslut fattas, få information som berör utskottens område. Utskotten har

då även rätt att begära biträde av ansvarig nämnd med information till exempel genom medverkan vid dialogmöte.

Utskotten har ingen beslutsbefogenhet förutom att besluta om hur egen budget skall nyttjas.

7.1 Granskningsresultat

I internbudgeten anges att utskottens huvudsakliga ansvarsområde är att utifrån särskild arbetsordning föra medborgardialog i respektive område. Vidare innebär uppdraget att förmedla kunskap om sina områden till kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och berörda nämnder samt övriga verksamheter med koppling till kommunen.

I verksamhetsberättelsen anges att utskottens roll är att skapa möjligheter för de som bor och vistas i kommunen att mötas för samtal och lärande om hur respektive geografiskt område kan utvecklas. Detta i syfte att bredda och förbättra underlag för beslut, skapa förståelse och tillit samt bidra till engagemang, delaktighet och medskapande.

Utskottens arbete har enligt verksamhetsberättelsen bestått av

- Information och utbildning (våren 2019) kring uppdraget, organisationen och metoder för medborgardialog.
- Från maj månad och framåt har utskotten genomfört totalt elva dialoger, varav en som varit uppdelad på tre dialogtillfällen.

Utskotten har genom strategiskt stöd fått vägledning i metodval inför varje dialog. Så kallad perspektivinsamling, dialogcafé och lärandepromenad är exempel på metoder som använts vid de olika dialogerna. Varje dialog dokumenteras och återkopplas såväl till kommunens invånare som internt i kommunen.

Alla utskott har genomfört minst en dialog och i flera utskott har två dialoger utförts. Utskotten dokumenterar sina dialoger som publiceras på kommunens hemsida. I dialogerna har även tjänstepersoner från Linköpings kommun deltagit.

Av utskottens dokumentation från medborgardialogerna framkommer problemställningarna från medborgarna på ett bra sätt. Ett utskott (Väst) har tydlig återkoppling på vem som äger frågan i kommunen alternativt annan aktör. I övriga utskotts dokumentation anges en standard text på återkopplingen: ” De synpunkter och frågor som framkommer på dialogen skickas till de förvaltningar och instanser som är berörda”. Återkoppling från dialog finns publicerad på kommunens hemsida från bland annat område Nord och Väst

Utskottens uppföljning:

Driftsammandrag, netto tkr Verksamhet	Bokslut 2019	Budget 2019	Avvikelse	Bokslut 2018
Utskott medborgardialog	701	936	235	697

Iakttagelser:

Av Kommunfullmäktiges ärendelista framgår inte att något utskott har

- Förmedlat kunskap om sina respektive områden till fullmäktige.
- Säkerställt att de frågor som inkommer till utskotten omhändertas inom ramen för kommunens styr och ledningssystem.

7.2 Bedömning

Vår bedömning utifrån en översiktlig granskning är att utskotten arbetar i enlighet med arbetsordningen. Metod för dialogerna verkar genomtänkta och är dokumenterade. Vi håller med om kommunfullmäktiges bedömning att ”det nya sättet att arbeta ställer krav på att frågorna tas omhand och besvaras för att kunna koppla tillbaka till kommunens innevånare, något som fortsatt behöver prioriteras och följas upp”. För att syftet med medborgardialogen ska nås enligt arbetsordningen första punkt: ”bevaka förhållanden av kommunalt intresse i sitt område i syfte att nå en högre grad av delaktighet och medskapande”.

8 Undertecknande

Peter Alexanderson, Stadsrevisor och Certifierad revisor
Revisionskontoret

Revisionsrapport —
grundläggande
granskning av
Kommunstyrelsen

2020-03-07

Diarienummer:	KS9 2019-20
Datum:	2020-03-07
Handläggare:	Peter Alexanderson
Organisation:	Revisionskontoret

Sammanfattning

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Utifrån en översiktlig granskning har vi kommit fram till följande bedömningar:

- Kommunstyrelsen följer upp och rapporterar sina egna förvaltningars resultat. Kommunstyrelsen följer också upp och rapporterar nämndernas och bolagens resultat. Vid avvikelser beslutas om åtgärder.
- Kommunstyrelsen har en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering. Kommunstyrelsen följer upp och redovisar nämndernas och bolagens ekonomiska utveckling.
- Kommunstyrelsen har utfört en riskanalys, men dokumentation saknas utöver det som framgår av till internkontrollplanen.
- Kommunstyrelsen har utfört ett systematiskt arbete med sin interna kontroll för 2019 avseende såväl verksamhet som ekonomi.
- Kommunstyrelsens protokoll och beslutsunderlag är tydliga och hänger samman.
- Vi bedömer att kommunstyrelsen har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten. Kommunstyrelsen har till nämnderna lämnat anvisningar för att säkerställa att de bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt.

Kommunstyrelsen redovisar i verksamhetsberättelsen för kommunledningsförvaltningen att 11 mål av 20 uppnås, 9 uppnås delvis. Kommunstyrelsen redovisar följande måluppfyllelse för de övriga förvaltningarna:

Verksamhetsstöd och service: 6 av 11 mål uppnås, 5 uppnås delvis.

Leanlink: 6 av 9 mål uppnås, 3 uppnås delvis.

Utifrån granskningen lämnas följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar att en separat riskanalys dokumenteras, som kan ligga till grund för vilka kontrollmoment som ska ingå i internkontrollplanen.
- Vi rekommenderar att i verksamhetsberättelsen hålla samman och tydligare följa upp de kriterier som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Detta underlättar för förståelsen av bedömningen av måluppfyllelsen. Förvaltningarnas måluppfyllelse är ibland svåra att värdera eftersom de aktiviteter som bedömningen av måluppfyllelsen utgår ifrån inte alltid beskrivs på samma sätt som i verksamhetsplanen och dessutom består av en sammanvägd bedömning av mätbara indikatorer och andra omständigheter.

Innehåll

1	Bakgrund	1
2	Syfte och revisionsfrågor	1
3	Granskningsobjekt	1
4	Avgränsning	1
5	Revisionskriterier	1
6	Metod	2
7	Resultat av granskningen	2
7.1	Nämndens styrning och kontroll	2
7.1.1	Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	2
7.1.2	Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	4
7.1.3	Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	5
7.1.4	Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	6
7.2	Nämndens måluppfyllelse	6
7.2.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	6
8	Undertecknande	8

1 Bakgrund

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen. Revisorerna biträds av sakkunniga yrkesrevisorer vid granskningen.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om kommunstyrelsen har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Följande frågor ska besvaras:

- Har styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?
- Har styrelsen följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och samt beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har styrelsen en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför styrelsen ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?
- Har styrelsen gjort en egen riskanalys?

I granskningen ingår kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

3 Granskningsobjekt

Kommunstyrelsen.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.

- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.

6 Metod

Granskningen bedrivs löpande under året och verksamheten följs genom att den sakkunnige tar del av dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har behandlats:

- Styrelsens internbudget för 2019 (Kommunstyrelsens internbudget omfattar kommunledningsförvaltningen, verksamhetsstöd och service samt Leanlink)
- Styrelsens verksamhetsplaner för 2019
- Styrelsens delårsrapporter för 2019
- Styrelsens verksamhetsberättelse för 2019
- Styrelsens internkontrollplan och internkontrollrapport för 2019
- Styrelsens protokoll från sammanträden under 2019

Dialog och informationsinsamling har skett med styrelsens presidium och ledande tjänstepersoner. Avstämningar i granskningsarbetet har gjorts mellan sakkunnig och revisorer.

Rapporten har faktakontrollerats av tjänstepersoner vid kommunledningsförvaltningen.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

7.1.1 Har kommunstyrelsen följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?

Kommunstyrelsens verksamheter består av tre förvaltningar, kommunledningsförvaltningen, verksamhetsstöd och service samt Leanlink. Kommunledningsförvaltningen stödjer kommunstyrelsens uppdrag enligt reglementet. Förvaltningarna Verksamhetsstöd och services och Leanlinks ändamål, uppdrag och finansiering framgår av de förvaltningsinstruktioner som fastställts av kommunstyrelsen (KS 2018-10-09 § 357). Av instruktionerna framgår det att Leanlink får direkta uppdrag (verksamhetsuppdrag) från kommunens nämnder och att Verksamhetsstöd och service ska utföra verksamhet med den inriktning och omfattning som framgår av respektive uppdrag/beställning till förvaltningen från övriga förvaltningar inom kommunen. Båda förvaltningarna ska inom sina verksamhetsområden aktivt bidra till verksamhetsutveckling i den kommunala verksamheten.

Årets förutsättningar för kommunstyrelsens förvaltningar beskrivs i kommunstyrelsens internbudget och i förvaltningarnas verksamhetsplaner. Respektive förvaltning har i sin verksamhetsplan beskrivit de aktiviteter som ska genomföras för att uppnå kommunstyrelsens mål och genomförandet av uppdrag.

Kommunstyrelsen har följt upp och rapporterat sin egen verksamhets resultat i delårsrapporter och i verksamhetsberättelser. Verksamhetsberättelser för Leanlink och Verksamhetsstöd och service redovisas separat i särskild bilaga. Uppföljning av genomförd

intern kontroll lämnas för kommunstyrelsen och för Leanlink och Verksamhetsstöd och service tillsammans med verksamhetsberättelsen. I verksamhetsberättelsen för kommunstyrelsen redovisas ett ekonomiskt driftsammandrag med kommentarer för alla tre förvaltningar under rubriken ”kommunstyrelsen totalt”.

Kommunstyrelsen har i internbudgeten antagit 21 mål. Ett av målen, finansiell ställning, redovisas i kommunens årsredovisning. I delårsrapporten per den 31 augusti förväntades att 11 nämndmål skulle vara uppfyllda vid årets slut och att 6 delvis skulle uppnås. De mål som bedömdes delvis uppfyllas var ”God social sammanhållning”, ”Linköping är koldioxidneutralt år 2025”, ”Starkt varumärke”, ”Kostnadseffektiv och ändamålsenligt IT-stöd”, ”Hög digitaliseringsgrad” och ”Goda verksamhetsresultat”.

Verksamhetsstöd och service har 11 mål och redovisade per den 31 augusti att 3 mål skulle uppnås och att 8 visade på en positiv utveckling. Leanlink redovisar 9 mål. Av dem förväntades att 5 skulle uppnås, 3 ha en positiv utveckling och att 1 inte skulle uppnås. Det var målet för god ekonomisk kontroll som Leanlink bedömde att de inte skulle uppnå.

Måluppfyllelse på helår redovisas under avsnitt 7.2.

Av delårsrapporter och informations- och beslutsärenden framgår att mål och uppdrag återredovisas och följs upp och hanteras av kommunstyrelsens förvaltningar i enlighet med kommunfullmäktiges budget.

Kommunstyrelsen redovisade i delårsrapporten för april att Leanlink prognostiserat underskott om - 37,4 mnkr och fick därför i uppdrag att inkomma med ett åtgärdsprogram för att uppnå ekonomi i balans. Åtgärdsprogram har lämnats och kommunstyrelsen beslutade den 22 oktober att beställande nämnder (äldrenämnden och social och omsorgsnämnden) skulle ta ställning till Leanlinks förslag till åtgärder. I internbudgeten för 2020 har kommunfullmäktige medgivit att Leanlink får gå med underskott med 15 mnkr.

Leanlinks förslag på åtgärdsprogram har diskuterats med beställarnämnderna. Förslagen har resulterat i en utredning avseende personlig assistans. Äldrenämnden vill invänta den pågående översynen av Linköpings modell för LOV inom hemtjänst. Översynen är ett uppdrag som fanns med i kommunfullmäktiges budget för 2019 med plan 2020 – 2022. I januari 2020 informerade Leanlink kommunstyrelsen om åtgärdsplan för underskott.

Inom ramen för uppsiktplikten ska kommunstyrelsen regelmässigt till fullmäktige rapportera hur verksamheten i kommunen och i de bolag kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i utvecklas samt hur den totala ekonomiska ställningen utvecklas under budgetåret. Kommunstyrelsen rapporterar detta i en delårsrapport och i årsredovisningen.

Kommunstyrelsen har, utifrån reglementet för Linköpings kommun, lämnat anvisningar för internbudget och rapportering från nämnderna. En rapporteringsinstruktion för budget och uppföljning har även lämnats för kommunens bolag. Kommunens bolag rapporterar också sin måluppfyllelse och lämnar en bolagsstyrningsrapport som redovisas till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har fastställt en tidplan för rapportering av nämndernas och bolagens budget och en tidplan för ekonomisk uppföljning. Stadshus AB bereder rapporteringen för de bolag som ingår i stadshuskoncernen. Tidplanen efterlevs av nämnderna och bolagen. I samband med behandlingen av bolagens budgeterar har två återremitteras till bolagen för åtgärd.

Nämndernas och bolagens rapportering samlas in tre gånger per år. Rapporterna sammanställs i två delårsrapporter (per 30 april och 31 augusti) och i årsredovisningen för kommunen som helhet. I delårsrapporten för i april rapporteras bolagen separat. I rapporteringen ingår även kommunalförbunden. Enligt kommunens reglemente rapporteras endast delårsrapporten avseende augusti till kommunfullmäktige. Om nämnderna redovisar en negativ budgetavvikelse över 1 procent av budgeten (eller över en miljon kronor) ska en åtgärdsplan lämnas till kommunstyrelsen. Åtgärdsplanen ska innehålla en plan för hur nämnden ska komma i balans med budgeten. Kommunstyrelsen har begärt in två sådana under året (för arbetsmarknadsnämnden och för Leanlink).

Bedömning

Kommunstyrelsen följer upp och rapporterar sina egna förvaltningars resultat. Kommunstyrelsen följer också upp och rapporterar nämndernas och bolagens resultat. Vid avvikelser beslutas om åtgärder.

Kommunstyrelsen har följt upp och rapporterat verksamhetens resultat i enlighet med internbudget och kommunens anvisningar.

7.1.2 Har kommunstyrelsen en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?

Kommunstyrelsen och kommunens nämnder har rapporterat sin och nämndernas ekonomiska utfall och prognos vid sex tillfällen per år. I tre delårsrapporter (avseende april, augusti och oktober), i ekonomiska uppföljningar per den 30 september och den 30 november samt i verksamhetsberättelsen för året. I rapporterna lämnas information om resultat, effekter, avvikelser och utveckling jämfört med den budget som beslutats. Uppföljningarna inkluderar investeringar och lokalförsörjningsbehov. I augusti rapporteras utförd intern kontroll.

Av de finansiella målen framgår hur kommunens ekonomistiska ramar ska hanteras, vilka följs upp i delårsrapport för kommunen och i årsredovisningen. I samband med budgetprocessen har kommunstyrelsen samlat in nämndernas lokalförsörjnings- och investeringsbehov (10-årsperspektiv).

Av de kommunala bolagens budgetar framgår deras framtida investeringsbehov. Kommunstyrelsen har i budgeten också berett den övre gränsen på kommunkoncernens lån- och borgensram. I delårsrapporter och i verksamhetsberättelser redovisar nämnderna en uppföljning av framtida lokalbehov.

Kommunstyrelsen följer upp sin egen, nämnderna och bolagens utveckling genom delårsrapporter, och verksamhetsberättelser och återredovisar till kommunfullmäktige. Nämnderna redovisar också uppföljningar avseende september, oktober och november.

Kommunstyrelsen följer upp sina förvaltningar var för sig. I rapporterna för Kommunstyrelsen/kommunledningsförvaltningen lämnas, förutom en beskrivning av kommunledningsförvaltningens framdrift, även ett ekonomiskt driftsammandrag med kommentarer för alla tre förvaltningar under rubriken ”kommunstyrelsen totalt”.

En ekonomirapport har också ämnats till styrelsen under hösten. Kommunens finansverksamhet och pensionsverksamhet rapporteras kontinuerligt skriftligen till styrelsen.

Kommunstyrelsens redovisar ett överskott om 12,2 mnkr jämfört med budget. Utfallet fördelas enligt följande

	Prognos April	Prognos Augusti	Prognos Oktober	Bokslut
Kommunledningsförvaltningen	2,6	25,8	20,5	20,5
Verksamhetsstöd och service	4,1	16,9	17,7	16,8
Leanlink	-37,4	-37,8	-31	-25,1
	-30,7	4,9	7,2	12,2

Noterbart är att Leanlink förbättrat sitt resultat med 12,7 mnkr jämfört med prognosen i oktober. Orsaken till det förbättrade resultatet uppges vara att Leanlink vidtagit åtgärder för att uppnå ekonomisk balans. (Arbetet med åtgärder fortsätter under 2020). Överskottet på kommunledningsförvaltningen förklaras av ej budgeterade stadsbidrag, outnyttjade projektmedel (ostlänken) och fastighetsförsäljningar. För verksamhetsstöd och service förklaras överskottet i huvudsak av att LK-data har realiserade prissänkningar. För Leanlink finns ett förslag till åtgärdsplan för att komma tillrätta med underskottet.

Bedömning

Kommunstyrelsen har en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering. Kommunstyrelsen följer upp och redovisar nämndernas och bolagens ekonomiska utveckling.

7.1.3 Har kommunstyrelsen gjort en egen riskanalys?

I kommunens reglemente framgår det under rubriken ”Styr- och ledningssystem” att verksamheten ska styras utifrån fem övergripande strategier där fokus på väsentligheter och uppmärksamhet på risker är en strategi. Med riskanalys avser denna granskning de risker som ligger till grund för den internkontrollplan som styrelsen beslutat.

I kommunstyrelsens internkontrollplan har de processer/rutiner/system som ska kontrolleras riskbedömts. Av internkontrollplanen framgår det att det genomförts en riskanalys men den finns inte som dokumenterat beslutsunderlag i styrelsen.

Bedömning

Kommunstyrelsen har gjort en riskanalys, men dokumentation saknas utöver det som framgår av till internkontrollplanen. Vi rekommenderar att en separat riskanalys dokumenteras som kan ligga till grund för vilka kontrollmoment som ska ingå i internkontrollplanen.

7.1.4 Utför kommunstyrelsen ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ska nämnden se till att den interna kontrollen är tillräcklig. I reglemente för Linköpings kommun framgår att nämnder årligen ska ta fram en särskild internkontrollplan och följa upp planen i en internkontrollrapport.

Kommunstyrelsen har antagit en internkontrollplan. Planen hanterar var för sig kommunledningsförvaltningen, verksamhetsstöd och service samt Leanlink. I bilaga till delårsrapporten per den 31 augusti och till verksamhetsberättelsen vid årets slut återredovisas utförda kontroller enligt internkontrollplan. Av uppföljningen framgår hur brister följs upp och åtgärdas.

I Linköpings kommuns reglemente ingår internkontroll under rubriken ”Internkontrollrapport”. Enligt kommunstyrelsens anvisningar till nämnderna ska den interna kontrollen åiterrapporteras tillsammans med verksamhetsberättelsen och i den delårsrapport som lämnas till kommunfullmäktige. Samtliga nämnder lämnar uppföljning av genomförd internkontroll.

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram en handbok för internkontroll och genomfört utbildningar hos nämnderna under året.

Bedömning

Kommunstyrelsen har utfört ett systematiskt arbete med sin interna kontroll för 2019 avseende såväl verksamhet som ekonomi.

7.1.5 Har kommunstyrelsen tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Protokollen och de beslutsunderlag vi tagit del av bedöms som tydliga. Beslutsunderlagen hänger samman med bakgrunden som finns beskriven i protokollen. Beslutsunderlagen består av en tjänsteskrivelse som utgår från kommunens interna instruktioner (mall för tjänsteskrivelserna).

Bedömning

Utifrån vår översiktliga granskning bedömer vi att kommunstyrelsens protokoll och beslutsunderlag är tydliga och hänger samman. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är god.

7.2 Kommunstyrelsens måluppfyllelse

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ansvarar nämnderna för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Kommunens målkedja består av kommunövergripande mål, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål, nämnduppdrag, indikatorer, aktiviteter och handlingsplaner.

De kommunövergripande målen anges inom fem målområden i kommunens budget; samhälle, medborgare, ekonomi, verksamhet och medarbetare.

Förvaltningarna ska ta fram aktiviteter och handlingsplaner som beskriver hur förvaltningen ska stödja nämnden att uppfylla prioriterade styrdokument, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål och nämnduppdrag.

I nämndernas internbudgetar respektive förvaltningarnas verksamhetsplaner redovisas kopplingen till de olika delarna i målkedjan.

7.2.1 Har kommunstyrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?

Kommunstyrelsen har lämnat anvisningar och tidplaner till nämnderna för hantering av budget och uppföljning av verksamheterna.

I kommunstyrelsens internbudget för 2019 har styrelsen beslutat vilka av kommunfullmäktiges övergripande mål som styrelsen ska bidra till. I internbudgeten redovisas också de uppdrag som kommunstyrelsen har fått. I förvaltningarnas verksamhetsplaner anges aktiviteter som beskriver hur förvaltningen bidrar till att uppfylla mål och uppdrag. Leanlink och Verksamhetsstöd och service har så kallade förvaltningsmål

och kommunstyrelsens mål används i tillämpliga delar. I delårsrapporterna redovisas måluppfyllelsen och en uppföljning av uppdragen. I uppföljningen av verksamhetsplanen lämnas en redovisning av de aktiviteter som finns angivna i verksamhetsplanerna och genomförandet av uppdragen.

Kommunstyrelsen/kommunledningsförvaltningen

Kommunfullmäktige gav i budgeten för 2019 med plan för 2020 – 2022 kommunstyrelsen total 34 strategiska utvecklingsuppdrag (8 kommungemensamma och 26 nämndspecifika). Utifrån verksamhetsberättelsen för kommunledningsförvaltningen ska 12 uppdrag återredovisas i särskild ordning. Resterande uppdrag är inarbetade i förvaltningarnas verksamhetsplaner. I rapporteringen återredovisas 12 uppdrag. 9 uppges som genomförda och 3 pågående. I verksamhetsberättelsen framgår att de uppdrag som pågår kommer att avslutas under 2020.

Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen utgår från en sammanvägd bedömning av nämndindikatorer, uppföljning av aktiviteter i kommunledningsförvaltningens verksamhetsplan och andra genomförda eller påbörjade aktiviteter. I kommunens analysmodell för måluppfyllelse redovisas mål som delvis uppfyllda om de visar på en positiv utveckling. Analysen av måluppfyllelse utgår från kommunstyrelsens redovisning. Nedan redovisas en sammanställning för kommunstyrelsens måluppfyllelse.

Utifrån kommunfullmäktiges fem målområden har kommunstyrelsen fastställt 21 mål och 40 indikatorer för kommunledningsförvaltningen. För verksamheten bedöms måluppfyllelsen av 20 mål. Kommunstyrelsen bedömer att 11 mål uppnås och att 9 mål är delvis uppnådda. Alla fem mål inom målområdet verksamhet bedöms som delvis uppfyllda.

I verksamhetsberättelsen redovisar kommunstyrelsen en uppföljning av nämndindikatorer. Till de 20 mål som följs upp i rapporten har 32 nämndindikatorer kopplats till målen. För 22 indikatorer redovisas ett utfall. Av de indikatorer som följs upp framgår att 10 är uppnådda, 11 uppnås inte. För en indikator saknas målvärde. Nedan redovisas två exempel på hur måluppfyllelsen tolkas.

Ett av målen ”Klimateffektiv verksamhet” anges som delvis uppnått. Enligt internbudgeten ska målet bidra till det kommunövergripande målet ”Effektiva och hållbara arbetsmetoder”. I bedömningen av målet ingår nämndindikatorn ”andel el-, laddningshybrid och gasfordon i kommunens fordonsflotta (personbilar) (%)”. Målvärdet för indikatorn är 90 procent. Utfallet är 57 procent. Målet anses som delvis uppnått eftersom bland annat årets energi- och klimatbokslut visar att koldioxidutsläppen relaterat till energianvändning i kommunens fastigheter minskat med 45 procent mellan åren 2009 och 2018. Utsläppen från personalens arbetsresor minskade med 40 procent mellan 2010 och 2018. Vidare hänvisas till utfasning av plaster.

Målet ”Effektiva inköp” anges som delvis uppfyllt. I bedömningen av målet ingår nämndindikatorn om 80 procent e-handelstrohet. Målvärdet för nämndindikatorn nås inte. Målet anses ändå vara delvis uppnått då förvaltningen under 2019 vidtagit åtgärder som ska öka e-handelstroheten.

Verksamhetsstöd och service

Verksamhetsstöd och service redovisar att alla sex utvecklingsuppdrag är slutförda. I verksamhetsplanen har förvaltningen kopplat 11 mål till kommunens styrelsens mål. I verksamhetsberättelsen redovisas att 6 av 11 mål uppnås och att 5 delvis uppnås. Målen saknar nämndindikatorer, utom för målområdet medarbetare, och målen bedöms utifrån en uppföljning av genomförda eller påbörjade aktiviteter enligt verksamhetsplanen och statistik.

Kommunstyrelsen/Leanlink

Leanlink har i verksamhetsplanen inte redovisat några kommungemensamma utvecklingsuppdrag eller mål kopplade till kommunens styrelsens mål.

I verksamhetsberättelsen återredovisas att nio utvecklingsuppdrag har genomförts under året och att 6 mål av 9 uppnås och att 3 delvis uppnås. Uppdrag och mål är koppade till kommunens styrelsens mål. Målen saknar nämndindikatorer, utom för målområdet medarbetare, och målen bedöms utifrån en redovisning genomförda eller påbörjade aktiviteter och omständigheter som bidrar till måluppfyllelsen.

Mål och uppdrag redovisas och bedöms generellt utifrån internbudget och verksamhetsplaner. Utifrån kommunstyrelsens redovisning har kommunledningsförvaltningen och Verksamhetsstöd och service uppnått 55 procent av målen, Leanlink har uppnått 67 procent av målen. Övriga mål visar på en positiv utveckling för alla tre förvaltningar.

Bedömning

Vi bedömer att styrelsen har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten.

Kommunstyrelsen har till nämnderna lämnat anvisningar för att säkerställa att de bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, bestämmelser i lagar, förordningar och föreskrifter samt bestämmelser i kommunens reglemente.

Vi rekommenderar att i verksamhetsberättelsen hålla samman och tydligare följa upp de kriterier som ligger till grund för bedömningen av måluppfyllelsen. Detta underlättar för förståelsen av bedömningen av måluppfyllelsen. Förvaltningarnas måluppfyllelse är ibland svåra att värdera eftersom de aktiviteter som bedömningen av måluppfyllelsen utgår ifrån inte alltid beskrivs på samma sätt som i verksamhetsplanen och dessutom består av en sammanvägd bedömning av mätbara indikatorer och andra omständigheter. Enligt bedömningsgrunderna för måluppfyllelsen ska en sammanvägning av nämndindikatorer, uppföljning av aktiviteter i verksamhetsplanen och andra genomförda eller påbörjade aktiviteter genomföras.

Redovisningen av mål och uppdrag för hela kommunen granskas i årsredovisningen.

8 Undertecknande

Peter Alexanderson, Stadsrevisor och Certifierad revisor
Revisionskontoret

Revisionsrapport — grundläggande granskning av

Överförmyndarnämnden

2020-01-29

Diarienummer: KS9 2019-21
Datum: 2020-01-29
Handläggare: Malin Eriksson
Organisation: Revisionskontoret

Innehåll

1	Bakgrund	1
2	Syfte och revisionsfrågor	1
3	Granskningsobjekt	1
4	Avgränsning	1
5	Revisionskriterier	2
6	Metod	2
7	Resultat av granskningen	3
7.1	Nämndens styrning och kontroll	3
7.1.1	Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	3
7.1.2	Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	4
7.1.3	Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	5
7.1.4	Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	6
7.2	Nämndens måluppfyllelse	6
7.2.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	7
8	Undertecknande	8

1 Bakgrund

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Revisorerna biträds av sakkunniga yrkesrevisorerna vid granskningen.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om överförmyndarnämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Följande frågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en egen riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

3 Granskningsobjekt

Överförmyndarnämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten följts genom att den sakkunnige tar del av dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har analyserats:

- Nämndens internbudget för 2019.
- Nämndens delårsrapport och oktoberuppföljning för 2019.
- Nämndens verksamhetsberättelse för 2019.
- Nämndens internkontrollplan och internkontrollrapport för 2019.
- Nämndens protokoll från sammanträden under 2019.
- Nämndens kommunikationsplan.

Följande dokument har vi tagit del av:

- Överförmyndarenhetens ”rutin vid granskning” och ”rutiner för handläggning vid överförmyndarenheten”.
- Överförmyndarenhetens verksamhetsplan för 2019.

Kompletterande frågor har ställts till enhetschefen.

Avstämningar i granskningsarbetet har gjorts mellan sakkunnig och revisorer.

Sakkunnig har dokumenterat revisionsbevisen digitalt.

Revisionsrapporten har faktakontrollerats av tjänstepersoner på överförmyndarenheten.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

7.1.1 Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?

Nämnden har rapporterat verksamhetens resultat i delårsrapport och verksamhetsberättelse.

Vid varje genomfört sammanträde tillgodogör sig nämnden statistik från föregående månad med en jämförelse med åren 2016-2018. Statistiken avser:

- Granskade/ej granskade och inkomna/ej inkomna årsräkningar och årsräkningar som beviljats anstånd.
- Inkomna redogörelser med fördelning per kategori.
- Mängden avslutade och anordnade ärenden och ärenden som är under uppbyggnad eller under avslutande för godmanskap, förvaltarskap, EKB och övriga ärenden.
- Antal ställföreträdare.
- Hur många av ställföreträdarna som fått information och utbildning.
- Hur många informationstillfällen som genomförts.
- Totalt antal pågående ärenden.

En av prioriteringarna i nämndens internbudget är att nå ut bredare med information för att personer ska få det stöd de behöver och för att mindre ingripande åtgärder ska kunna prövas som ett första alternativ. För detta behövs en ökad aktivitet för marknadsföring och kommunikation och nämnden har därför fastställt en kommunikationsplan. I den framgår målgrupper, budskap och kanaler för arbetet under en tvåårsperiod och att nämnden fortlöpande kommer att få information om de olika aktiviteterna i samband med verksamhetsårets övriga delårsrapportering.

Nämnden har vid flertalet tillfällen fått information per verksamhetsområde.

Ingen av informationerna har krävt beslut om åtgärder från nämnden.

Länsstyrelsens gör varje år inspektion enligt 20 § förmyndarskapsförordningen. Vid inspektionen lämnades ingen kritik men några påpekanden utifrån stickprovsgranskningen av akter.

- Om yttrande från anhöriga inte hämtas in vid byte av ställföreträdare är det lämpligt att det av beslut eller tjänsteanteckning framgår huruvida anhöriga inte finns eller om nämnden gjort bedömningen att ett yttrande från en eller fler inom kretsen är obehövligt.
- Enligt förvaltningslagen ska en enskild part kunna lämna muntliga uppgifter i ett ärende om det inte framstår som obehövligt. En myndighet som får uppgifter på något annat sätt än genom handling ska snarast dokumentera dem om det kan ha betydelse för ett beslut i ärendet.

- Då andra än överförmyndaren har rätt till insyn i en akt bör nämnden överväga vilka handlingar som ska förekomma i akten så att där endast finns handlingar som har betydelse för ärendet.

Dokumentet ”rutiner för handläggning vid överförmyndarenheten” behöver uppdateras utifrån Länsstyrelsens påpekanden då det i rutin står att synpunkter ska vara skriftliga, inkommer de på annat sätt ska man begära dem skriftligt. I rutinerna står också att yttrande inhämtas vid behov vid byte av ställföreträdare.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Nämnden bör säkerställa att rutinerna uppfyller kraven enligt förvaltningslagen efter Länsstyrelsens påpekanden.

7.1.2 Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?

Nämnden har under året fastställt internbudget för 2019 och godkänt delårsrapporter per sista april, sista augusti och sista oktober.

Verksamhetsberättelsen för 2019 fastställdes på sammanträde i januari 2020.

I tabellen nedan redovisas avvikelserna mot budget per verksamhetsområde för de olika rapporteringstillfällena.

Område belopp tkr	April	Aug	Okt	Bokslut
Gode män och förvaltare, vuxna	95	600	845	1 248
Gode män, ensamkommande barn	-660	-538	-257	-239
Tillsynsverksamhet	429	363	70	-73
Nämnden	136	165	215	231

Prognoserna under året närmar sig vad bokslutet sedan blev. En större avvikelse från oktoberprognosen till bokslutet finns för området gode män och förvaltare, vuxna. Nämnden förklarar detta med att det för området är svårt att göra prognoser innan augusti på grund av befintliga rutiner för arvodesutbetalningar. Arvode till ställföreträdare utbetalas oregelbundet under året men först efter att årsräkningen från föregående år är färdiggranskad. Den sista utbetalningen sker i december vilket gör att större delen av kostnaderna bokförs i slutet av året.

På enhetsnivå har månadsvisa ekonomiska avstämningar skett för kostnader och inför delårsbokslut finns framtagen rutin för periodisering. Avstämning

och fördelning av bidrag för kommunplacerade barn görs mellan överförmyndarnämnden och social- och omsorgsnämnden inför prognosen.

Nämnden har aktualitetsprövat politiska styrdokument för mandatperioden som är antagna av nämnden vilket ledde till fastställande av ”Riktlinjer för fastställande av arvode och ersättning till ställföreträdare” samt ”Riktlinjer för fastställande av arvode till god man för ensamkommande barn”. ”Riktlinjer för anstånd med inlämnande av redovisning” upphävdes.

Nämnden har också vid flera tillfällen under året inhämtat information från enheten och genom inkomna handlingar om hur arbetet fortskrider med budget för 2020 med plan för 2021-2023.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering.

7.1.3 Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ska nämnden se till att den interna kontrollen är tillräcklig. I reglemente för Linköpings kommun framgår att nämnder årligen ska ta fram en särskild internkontrollplan och följa upp planen i en internkontrollrapport.

Överförmyndarnämnden godkände internkontrollplanen i november 2019 och som beslutsunderlag finns en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys. Kopplingen mellan riskanalysen och kontrollplanen framgår tydligt.

Tre områden för kontroller togs fram inför 2019:

- Beslut om samtycke till arvsskiften
- Följebrev och noteringar vid granskning av årsräkningar
- Jämkning i pågående uppdrag

Då 2019 var första året i en ny mandatperiod valdes internkontrollrepresentanter under året och de redogjorde i samband med delårsrapporten i augusti hur den interna kontrollen fortlöpte. Vid det tillfället hade ett av tre kontrollmoment genomförts. I oktober godkände nämnden internkontrollrapporten och den redovisar att handläggningen sker utifrån väl fungerande rutiner. Jämkning sker kontinuerligt i kontakter med ställföreträdare, huvudman och andra i huvudmannens närhet. Nämnden har därför inte vidtagit några åtgärder i samband med rapporteringen men internkontrollrepresentanterna lämnar påpekanden utifrån sina iakttagelser. De noterade i stickproven att formell ansökan saknats och även en sammanfattande dokumentation kring enhetens bedömning av ställföreträdarens lämplighet. Representanterna påpekade vikten av en god struktur och fortsatt strävan efter

enhetlighet i handläggningen med fokus på det som är väsentligt för aktuell huvudman.

Utöver risk- och väsentlighetsanalysen som gjordes inför internkontrollplanen kan vi se i nämndens protokoll att de regelbundet tar del av handlingar från bland annat Länsstyrelsen, SKL, regeringen och kommunstyrelsen som rör dess verksamhet. Vi kan inte se någon dokumenterad regelbunden värdering av risker eller att nämnden gör en sammantagen bedömning av hur den interna kontrollen fungerar.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll för 2019 avseende såväl verksamhet som ekonomi. Nämnden har genomfört en riskbedömning som dokumenterats inför internkontrollplanen.

7.1.4 Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Nämnden har under året haft 11 sammanträden. Sammanträdet i juni hölls endast på grund av att det uppkom ärenden som inte kunde vänta till augusti. För varje sammanträde finns upprättat protokoll och närvaron från ledamöterna är god. I februari och juni tjänstgör inte ersättare även om de är närvarande (framgår ingen tjänstgöring av protokollen). I oktober och december när ordinarie ledamot är frånvarande anges vem av ersättarna som tjänstgjort.

Under sammanträde i februari återremitterades kommunikationsplanen för ytterligare beredning och fastställdes sedan under nästa sammanträde i mars. Det framgår inte varför den återremitterades. Av granskade protokoll framgår tydligt under "ärenden" bakgrunden för besluten för de ärenden som är öppna. Även typer av inkomna handlingar och rapporter redovisas i protokollen.

Beslutsunderlagen för internbudget, delårsrapporterna under året och internkontrollrapporten är tydligt skrivna och hänger samman med bakgrunden i protokollen.

Nämndens sekretessärenden är inte granskade.

Bedömning

Utifrån vår översiktliga granskning bedömer vi att nämndens protokoll och beslutsunderlag är tydliga och hänger samman. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är god.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ansvarar nämnderna för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. I reglemente för Linköpings kommun framgår modellen för mål- och verksamhetsstyrningen och att den ska säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och verksamheter har mål och aktiviteter som leder mot av fullmäktige beslutade mål och uppdrag. Kommunens målkedja består av

kommunövergripande mål, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål, nämnduppdrag, indikatorer, aktiviteter och handlingsplaner.

De kommunövergripande målen anges inom fem målområden i kommunens budget; samhälle, medborgare, ekonomi, verksamhet och medarbetare.

Nämndmålen ska utformas på ett sådant sätt att styrelsen och nämnderna uppfyller styrdokumentens viljeinriktning, de berörda kommunövergripande målen, de strategiska utvecklingsuppdragen samt basuppdragen. Till nämndmålen ska det finnas en indikator som används som mätetal för nämndmålen och utgör ett underlag för värdering och analys av måluppfyllelse. Till varje indikator fastställs ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Kommunstyrelsen ska utifrån rollen som arbetsgivare besluta om nämndmål för samtliga nämnder i målområdet medarbetare.

Förvaltningarna ska ta fram aktiviteter och handlingsplaner som beskriver hur förvaltningen ska stödja nämnden att uppfylla prioriterade styrdokument, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål och nämnduppdrag.

I nämndernas internbudgetar respektive förvaltningarnas verksamhetsplaner redovisas kopplingen till de olika delarna i målkedjan.

7.2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?

Nämnden anger tydligt i sin internbudget inom vilket av fullmäktiges angivna målområden nämndens mål tillhör. Under 2019 fokuserar nämnden på mål inom de kungemensamma områdena medborgare, verksamhet och medarbetare. Redovisning av målområdet medarbetare återfinns samlat för kommunledningsförvaltningen hos kommunstyrelsen. Nämnden har totalt fyra mål med en indikator vardera. För varje indikator finns ett målvärde angivet.

Nämnden har bedömt att endast det strategiska utvecklingsuppdraget gällande digitalisering är applicerbart på nämndens verksamhet. Det sammanfaller med ett av nämndens mål som också gäller digitalisering av verksamheten.

Aktiviteter i enhetens verksamhetsplan har en tydlig koppling till nämndens mål.

Nämndens fastställda internbudget motsvarar fullmäktiges ram men nämnden bedömde i början av året att verksamheten inte kunde bedrivas inom den ekonomiska ramen. I internbudgeten ingår en post som kallas ”ofinansierade intäkter” på grund av att nämnden inte har finansiering för kostnader för arvode, till god man för ensamkommande barn. Sedan staten från 2017 ersätter enligt en schablon har inte nämnden fått full täckning för sina kostnader. 2018 och 2019 fick nämnden del av retroaktiva statsbidrag enligt beslut i kommunstyrelsen men från 2019 får inte nämnden detta längre. Posten har samrättats med kommunstyrelsen. För 2019 täcktes underskottet inom god man ensamkommande barn av överskott inom andra områden.

Nämndens måluppfyllelse

	Mål	Indikator	Mål- värde	Nämndens redovisning per 31 aug	Nämndens redovisning per 31 dec
1	Rätt medborgare får rätt stöd	Antal genomförda informationsinsatser	15	10	22
2	Rätt kompetens rekryteras och bibehålls till frivilliga uppdrag som god man och förvaltare	Antal deltagare som genomgår utbildning eller deltar i erfarenhetsutbyte	200	115	185
3	Huvudmännens rätt tas tillvara	Granskningsstatus för årsräkningar per den 31 augusti (färdiggranskad eller begärd komplettering)	85 %	90 %	90 %
4	Ökad digital hantering av handlingar	Antal e-tjänster	7	7	7

Nämnden anger att anledningen till att mål två delvis är uppfyllt beror främst på att en digital utbildning inte hann lanseras under året. Vid uppföljningen i augusti bedömde nämnden att den skulle lanseras under hösten vilket inte blev fallet. Det framgår inte varför den blev försenad.

I verksamhetsplanen är 79 % av aktiviteterna genomförda eller pågående.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten. Vi delar nämndens bedömning att tre av fyra mål är uppfyllda. Måluppfyllelsen är god då 75 % av nämndens mål har uppfyllts. Nämnden har fastställt en internbudget som motsvarar fullmäktiges ram men med ”ofinansierade intäkter”. Revisionen kommer att följa utvecklingen av de ”ofinansierade intäkterna”.

8 Undertecknande

Malin Eriksson, sakkunnig
Revisionskontoret

Revisionsrapport — grundläggande granskning av

Valnämnden

2020-03-10

Diarienummer: KS9 2019-22
Datum: 2020-03-07
Handläggare: Peter Alexanderson
Organisation: Revisionskontoret

Sammanfattning

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Utifrån en översiktlig granskning har vi kommit fram till följande bedömningar:

- Nämnden följer upp verksamhetens resultat. Vid avvikelser beslutas om åtgärder.
- Nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering.
- Nämnden har inte genomfört någon riskanalys över sina egna interna processer. Nämnden har genomfört en riskanalys över säkerhet kring valet.
- Nämnden har inte utfört ett systematiskt arbete med sin interna kontroll.
- Nämndens protokoll och beslutsunderlag är tydliga och hänger samman.
- Nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten. Nämnden följer upp ett av sina två mål. Målet bedöms uppnått. Nämnden redovisar ett positivt resultat.

Utifrån granskningen lämnas följande rekommendationer:

- Nämnden rekommenderas att genomföra en riskanalys avseende verksamhet och ekonomi och att utifrån den ta fram en internkontrollplan.
- Nämnden bör efterfråga en verksamhetsplan som beskriver de aktiviteter som behövs för genomförandet av uppdraget.
- Nämnden bör följa upp sitt andra mål.
- Nämnden bör beskriva vilka aktiviteter de planerar att vidta för att uppnå respektive mål.

Innehåll

1	Bakgrund	1
2	Syfte och revisionsfrågor	1
3	Granskningsobjekt	1
4	Avgränsning	1
5	Revisionskriterier	1
6	Metod	2
7	Resultat av granskningen	2
7.1	Nämndens styrning och kontroll	2
7.1.1	Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	2
7.1.2	Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	4
7.1.3	Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	5
7.1.4	Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	6
7.2	Nämndens måluppfyllelse	6
7.2.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	6
8	Undertecknande	8

1 Bakgrund

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen. Revisorerna biträds av sakkunniga yrkesrevisorerna vid granskningen.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om valnämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Följande frågor ska besvaras:

- Har styrelsen tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten?
- Har styrelsen följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och samt beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har styrelsen en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför styrelsen ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?
- Har styrelsen gjort en egen riskanalys?

3 Granskningsobjekt

Valnämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.

6 Metod

Granskningen bedrivs löpande under året och verksamheten följs genom att den sakkunnige tar del av dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har behandlas

- Nämndens internbudget för 2019
- Nämndens delårsrapporter för 2019
- Nämndens verksamhetsberättelse för 2019
- Nämndens protokoll från sammanträden under 2019

Dialog och informationsinsamling har skett med nämndens presidium och tjänstepersoner. Avstämningar i granskningsarbetet har gjorts mellan sakkunnig och revisorer.

Rapporten har faktakontrollerats av tjänstepersoner vid kommunledningsförvaltningen.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

7.1.1 Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?

Enligt reglementet ska Valnämnden svara för:

- Genomförande av val i enlighet med bestämmelserna i vallagen, kommunallagen, folkomröstningslagen, lagen om kommunala folkomröstningar
- Övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter.

Den 26 maj 2019 genomfördes EU-valet. Uppstarten av EU-valet gjordes under 2018. Valnämnden rapporterar att det fanns 99 vallokaler och 13 förtidsröstlokaler. Det planerades för cirka 750 valförrättare i vallokalerna på valdagen och ca 50 personer i förtidsröstningslokalerna. Röstmottagning genomfördes på vårdboenden. Cirka 700 röstmottagare har utbildats inför valet.

Två förändringar av betydelse har noterats i vallagen inför EU-valet: Valsedlar ska avskärmas från insyn och att det ska finnas möjlighet att personrösta på blanka valsedlar och partivalsedlar. I mars beslutade nämnden om avskärmning av valsedlar. Nämnden har utbildat samtliga röstmottagare.

Inga noteringar har gjorts om att lagar inte efterlevdes under valdagen och i förtidsröstningen. I uppföljning av genomförandet av valet framkom att det funnits vissa problem avseende avskärmning av valsedlar.

Myndigheten för delaktighet har under valet 2018 undersökt tillgängligheten i tre av valnämndens förtidsröstningslokaler och i tre vallokaler. Brister förekom avseende tydliga skylthänvisningar för färdtjänst och var respektive val- och röstningslokal ligger. Även andra brister förekom. Nämnden har gett kansliet i uppdrag att åtgärda bristerna och där det är lämpligt hitta nya lokaler. Nämnden rapporterar inte om sin interna kontroll.

Bedömning

Valnämnden har följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslutat om åtgärder vid avvikelser.

7.1.2 Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?

Delårsrapport för tertial ett och två har lämnats.

Budget Netto	Avvikelse 30 april (Prognos)	Avvikelse 31 augusti (Prognos)	Utfall
2 512 tkr	- 50 tkr	0	258 tkr

Förklaringen till årets positiva avvikelse om 258 tkr förklaras med lägre personalkostnader för röstmottagarna i förtidsröstningslokal och vallokal samt för valnämnden.

Av nämndens handlingar framgår det inte om nämnden följt upp verksamhetens ekonomi månadsvis enligt kommunens styrsystem. Nämnden följer upp sin verksamhet i delårsrapporter.

Bedömning

Nämnden har haft en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi noterar att avvikelser mellan prognos och utfall är stor.

7.1.3 Har nämnden gjort en egen riskanalys?

Av nämndens handlingar framgår det inte om nämnden har genomfört och dokumenterat en riskanalys. Nämnden har inte beslutat om någon internkontrollplan. Säkerhetsavdelningen har genomfört en riskanalys av valet till Europaparlamentet 2019 och rapporterat till nämnden.

Bedömning

Nämnden har inte genomfört någon riskanalys över sina egna interna processer. En riskanalys över säkerhet kring valet har genomförts.

7.1.4 Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ska nämnden se till att den interna kontrollen är tillräcklig. I reglemente för Linköpings kommun framgår att nämnder årligen ska ta fram en särskild internkontrollplan och följa upp planen i en internkontrollrapport.

Av nämndens protokoll framgår att nämnden tar aktiva beslut om styrning. Bland annat har nämnden tagit ställning till fullmakt att kvittera försändelser och förtidsröster vid Europaparlamentsvalet, beslutat om utökning av antalet valförrättare, om hantering av ändringar i vallagen samt beslutat om tjänstgöringslista för kansli och nämnd. Delegationsbeslut återrapporteras.

Bedömning

Nämnden har inte utfört ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende verksamhet och ekonomi.

Nämnden rekommenderas att genomföra en riskanalys avseende verksamhet och ekonomi och att utifrån den ta fram en internkontrollplan.

7.1.5 Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Nämnden har haft sex protokollförda sammanträden under året. Närvaron bedöms som tillräcklig. Protokollen och de beslutsunderlag vi tagit del av bedöms som tydliga. Beslutsunderlagen hänger samman med bakgrunden som finns beskriven i protokollen. Beslutsunderlagen består av en tjänsteskrivelse som utgår från kommunens interna instruktioner (mall för tjänsteskrivelserna).

Bedömning

Nämnden har tydliga protokoll och beslutsunderlag som hänger samman. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är tillräcklig.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ansvarar nämnderna för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Kommunens målkedja består av kommunövergripande mål, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål, nämnduppdrag, indikatorer, aktiviteter och handlingsplaner.

7.2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?

Nämnden har inte några mål som anknyter till kommunens övergripande mål, vilket framgår av internbudgeten som hanterats av kommunfullmäktige. Nämnden har bedömt att kommunfullmäktiges mål inte är tillämpliga på deras verksamhet eftersom uppdraget styrs helt av lagstiftning. Valnämndens förvaltning ingår i kommunstyrelseförvaltningens kansli och målet för medarbetare följs upp av kommunstyrelsen. Uppdraget har tolkats i

internbudgeten. Förvaltningen har inte redovisat någon verksamhetsplan för genomförandet av nämndens uppdrag. Av valnämndens protokoll och handlingar, framgår framdrift och planering av genomförandet av valet. I delårsrapporter och i verksamhetsberättelse rapporteras genomförandet av uppdraget.

Valnämndens mål och viljeinriktning enligt internbudgeten är att:

- Alla röstberättigade i Linköpings kommun ska ha möjlighet att rösta i allmänna val och folkomröstningar.
- De allmänna valen ska genomföras med högre valdeltagande än föregående val.

Av internbudgeten framgår inte vilka aktiviteter som ska genomföras för att uppnå målen. Av protokoll och handlingar samt i verksamhetsberättelsen framgår att nämnden genomfört kommunikationsinsatser för att påverka valdeltagandet i EU-valet. Tre kommunikationskanaler har använts. Linköpings kommuns hemsida, sociala medier och annonser i lokalpress. Valnämnden redovisar att valdeltagandet i Europaparlamentsvalet i Linköpings kommun ökade från 55,65 % 2014 till 59,69 % 2019. En ökning med 4,04 procentenheter. Valnämnden bedömer att målet anses vara utfört och målet om ett ökat valdeltagande är uppnått.

Slutlig bedömning av att alla röstberättigade i Linköpings kommun ska ha möjlighet att rösta i allmänna val och folkomröstningar lämnas inte. I dialog med nämnden framgår att åtgärder vidtagits för att öka tillgängligheten till vallokaler. Till exempel: inga trappor, lätt att parkera och nå lokalerna samt ambulerande röstmottagare.

Nämnden redovisar ett positivt resultat jämfört med budget.

En utvärdering av EU-valet rapporterades till nämnden i september. Utvärderingen har genomförts som en webbenkät som riktades till alla som arbetade i vallokalerna under valdagen, samt till de som arbetade i förtidsröstningen. Synpunkter och förslag som inkommit beaktas inför kommande val. I nämndens rapporter angående verksamhet och ekonomi beskrivs verksamhetens framdrift och utfall. Av protokoll framgår hur uppdraget hanterats av nämnden. Nämnden har genomfört valet 2019. Några avvikelser från uppdraget har inte rapporterats.

Bedömning

Nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten. Nämnden följer upp ett av sina två mål. Målet bedöms uppnått. Nämnden redovisar ett positivt resultat.

Nämndens tolkning av uppdraget som det framgår av internbudget och lagstiftning bedöms fungera som styr signaler till verksamheten, men planering av genomförandet av uppdraget framgår inte av nämndens handlingar.

Rekommendationer:

- Nämnden bör efterfråga en verksamhetsplan som beskriver de aktiviteter som behövs för genomförandet av uppdraget.
- Nämnden bör följa upp sitt andra mål.
- Nämnden bör beskriva vilka aktiviteter de planerar att vidta för att uppnå respektive mål.

8 Undertecknande

Peter Alexanderson, Stadsrevisor och Certifierad revisor
Revisionskontoret

Revisionsrapport —
grundläggande
granskning av
Äldrenämnden

2020-03-03

Diarienummer: KS9 2019-23
Datum: 2020-02-18
Handläggare: Malin Eriksson
Organisation: Revisionskontoret

Sammanfattning

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Vi har kommit fram till följande bedömningar:

- Nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Vid avvikelser genomförs åtgärder.
- Nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning men det finns vissa brister i den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen.
- Nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll för avseende verksamhet 2019. Det finns en röd tråd mellan nämndens mål och de kontrollmoment som genomförs. Nämnden har genomfört en riskanalys men den finns inte som dokumenterat beslutsunderlag i nämnden. Vi kan inte se att nämnden gör en sammanvägd bedömning av hur den interna kontrollen fungerar som helhet.
- Nämndens protokoll och beslutsunderlag är tydliga och hänger samman med undantag för vissa brister. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är god.
- Nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten. Vi har svårt att bedöma nämndens måluppfyllelse för flera mål då det i vissa fall finns en otydlighet kring hur indikatorer, målvärden och genomförda aktiviteter hänger ihop.

Utifrån bedömningarna lämnar vi följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar nämnden att för en god styrning och kontroll tydliggöra revideringar av internbudgeten och i ekonomisystemet säkerställa kodstruktur och fördelningsnycklar så att en spårbarhet finns bakåt i tiden oavsett organisationsförändringar.
- Vi rekommenderar nämnden att omfattande revideringar av internbudgeten tas i ett särskilt beslut.
- Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att den interna kontrollen fungerar som helhet, även för administrativa områden som inte berörs i kvalitetsplan eller internkontrollplan.
- Vi rekommenderar nämnden att dokumentera riskanalysen.
- Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att handlingar kvalitetssäkras innan de används som beslutsunderlag.
- Vi rekommenderar nämnden att utveckla sitt arbete med att sätta indikatorer, målvärden och aktiviteter för att bedömningen av måluppfyllelsen ska bli tydlig.

Innehåll

1	Bakgrund	1
2	Syfte och revisionsfrågor	1
3	Granskningsobjekt	2
4	Avgränsning	2
5	Revisionskriterier	2
6	Metod	2
7	Resultat av granskningen	3
7.1	Nämndens styrning och kontroll	3
7.1.1	Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	3
7.1.2	Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	5
7.1.3	Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	6
7.1.4	Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	8
7.2	Nämndens måluppfyllelse	9
7.2.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	9
7.3	Bevakningsområden	13
7.3.1	Verksamhetsuppdrag med Leanlink.	13
7.3.2	Införandet av förenklat beslutsfattande.	14
7.3.3	Upprättandet av en ny förvaltningsorganisation.	14
7.3.4	Bedömning	14
8	Undertecknande	14

1 Bakgrund

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Den grundläggande granskningen utgör en grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys har även följande områden valts ut för bevakning under 2019.

- Verksamhetsuppdrag med Leanlink.
- Införandet av förenklat beslutsfattande.
- Upprättandet av en ny förvaltningsorganisation.

Revisorerna biträds av sakkunniga yrkesrevisorerna vid granskningen.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om äldrenämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Följande frågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en egen riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Bevakningsområden:

- Läget avseende avtal om verksamhetsuppdrag med Leanlink för att ge underlag till bedömning av om tillräckliga åtgärder vidtagits för att anpassa köp-sälj-modellen till verksamhetsuppdrag.
- Service att erbjuda hemtjänst till äldre personer utan föregående behovsprövning för att ge information om i vilken utsträckning nämnden tar tillvara möjligheten att effektivisera myndighetsutövningen.
- Sammanslagningen av social-, omsorgs- och äldre förvaltningarna till en gemensam förvaltning för social- och omsorgsnämnden, äldrenämnden, samt delvis arbetsmarknadsnämnden för att ge information om hur sammanslagningen fortskrider.

3 Granskningsobjekt

Äldrenämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.
- SKL:s tolkning av intern kontroll. Skriften ”intern kontroll – för förtroende, trygghet och utveckling” ISBN: 978-91-7585-703-9, 2018.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten följts genom att den sakkunnige tar del av dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har analyserats:

- Nämndens internbudget för 2019.
- Nämndens delårsrapporter per sista april, augusti och oktober 2019.
- Nämndens verksamhetsberättelse för 2019.
- Nämndens internkontrollplan och internkontrollrapport för 2019.
- Nämndens kvalitetsrapport och kvalitetsberättelse.

- Nämndens protokoll från sammanträden under 2019.

Följande dokument har vi tagit del av:

- Social- och omsorgsförvaltningens verksamhetsplan för 2019 och planens uppföljningar per sista augusti och sista december.

Kompletterande frågor har ställts till nämndens presidium och tjänstepersoner vid årets dialoger med nämnden. Ytterligare frågor har även ställts till ekonomichef och chefen för kvalitet och utvärdering.

Avstämningar i granskningsarbetet har gjorts mellan sakkunnig och revisorer.

Sakkunnig har dokumenterat revisionsbevisen digitalt.

Rapporten har faktakontrollerats av tjänstepersoner vid social- och omsorgsförvaltningen.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

7.1.1 Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?

Nämnden har följt upp och rapporterat verksamhetens resultat i delårsrapport och verksamhetsberättelse. Det ekonomiska resultatet har under året prognostiserats till ett överskott jämfört med budget varför åtgärder inte har behövts. I delårsrapporten bedömdes tre nämndmål delvis uppfyllas och 12 uppfyllas vid årets slut. De mål som bedömdes delvis uppfyllas var ”klimatsmart kommun”, ”attraktiv kommun” och ”goda arbetsplatser”. För klimatmålet framgår inte vad som skulle göras för att det skulle uppnås vid årets slut. För de andra två målen kunde inte åtgärder göras under hösten för att nå målen vid årets slut då åtgärderna är långsiktiga. Det handlar bland annat om att införa förenklat beslutsfattande (planerat till 2020) och olika åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Måluppfyllelse på helår redovisas under avsnitt 7.2.

Under året har nämnden följt sina planer för lokalförsörjning, upphandling och uppföljning. Noterbart är att uppföljningen av hemtjänstutförarna blivit mer omfattande än vad som förutsågs vilket också lett till att tre hemtjänstutförare sagts upp under året. Erfarenheterna från uppföljningen kan användas i den pågående översynen av LOV (lag om valfrihetssystem). I lokalförsörjningsplanen har nämnden av byggnadstekniska skäl varit tvungna att göra en justering av boendeplatser i det planerade projektet Skarpan från 120 till 90 platser. Nämnden bedömer att det inte påverkar deras förmåga att möta framtida behov.

Läget för objektplanen PM3 redovisas i delårsrapport och verksamhetsberättelse. Planen beskriver vilka förvaltningsåtgärder som ska utföras inom ramen för en beskriven organisation, bestämda personalresurser och tilldelade medel. Förvaltningen ingår i PM3-objektet VSO (vård, stöd och omsorg). Den största delen av medlen och personalresurserna går åt till det som kallas vidmakthållande som inkluderar driftskostnader, användarstöd, utbildning mm. Åtgärder som gjorts är bland annat en rad aktiviteter för att förbättra upplevelsen för användarna av verksamhetssystemet Treserva, då många användare upplever att systemet är långsamt, dock finns ett stort beroende av leverantören till systemet för att kunna genomföra åtgärder.

Kompetensförsörjningen är en prioriterad fråga för nämnden, vilket framgår både av nämndens engagemang enligt protokoll och handlingar. En rad aktiviteter görs som till exempel interna utbildningar, metoder för arbetsplatslärande och en förändring av HR-organisationen för att kunna få bättre stöd kopplat till kompetensförsörjningen. Det kommer vara en fortsatt prioriterad fråga för nämnden.

För de kommungemensamma strategiska utvecklingsuppdragen berörs nämnden av nio varav sex är genomförda och tre är pågående. De pågående uppdragen handlar om digitalisering och att minska sociala skillnader. Åtgärder för att tillvarata digitaliseringens möjligheter återfinns i verksamhetsplanens aktiviteter och i arbetet med objektplanen. Vad nämnden gör för att minska sociala skillnader har nämnden inte kommenterat i verksamhetsberättelsen.

Av de tre nämndspecifika strategiska utvecklingsuppdragen är två genomförda och ett pågående. Uppdraget som fortfarande pågår avser översynen av LOV och under kvartal 1 2020 är planen att en återrapportering av översynen ska ske.

I övrigt har nämnden under sammanträdena fått information från verksamheten vid speciella händelser och tillgodogjort sig statistik avseende utredningstid, utförda hemtjänstinsatser och väntan på verkställighet av beslut om särskilt boende. Statistiken var kopplad till äldrenämndens mål avseende goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet, hållbar ekonomi samt målet att erbjuda boendeformer och insatser utifrån behov. Under dialogmöten framhåller nämnden att alla insatser verkställs inom tre månader.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Vid avvikelser genomförs åtgärder.

7.1.2 Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?

Nämnden har under året fastställt internbudget för 2019 och godkänt delårsrapporter per sista april, sista augusti och sista oktober.

Verksamhetsberättelsen för 2019 fastställdes på sammanträde i januari 2020.

Prognoserna under året visade ett överskott jämfört med budget. Utfallet för 2019 blev ett överskott om 18,7 mnkr jämfört med budget.

Verksamhetsområdet hemtjänst redovisar ett överskott om 30 mnkr medan övriga verksamhetsområden redovisar underskott. Hemtjänstens överskott beror på en ny ersättningsmodell till utförarna som gett full effekt under året, och på demografin. Hemtjänsttimmarna har kontinuerligt varit på en lägre nivå i jämförelse med budget samt föregående år.

Enligt reglemente för Linköpings kommun får nämnden justera internbudget så att verksamheten kan bedrivas enligt ram. Nämndens internbudget har reviderats vid tre tillfällen under året. Det finns inget beslut i nämnd om revideringarna utan de har gjorts i beslutsunderlagen till delårsrapporten per sista april, sista augusti och sista oktober. I nämndens delegationsordning finns ingen delegation för revideringar av internbudgeten. Tabellen nedan har sammanställts av revisionen för att visa nämndens internbudget och hur avvikelserna mot budget har prognostiserats vid de olika delårsrapporterna.

Driftsammandrag	Bokslut 2018	Internbudget					Avvikelse mot budget			
		Beslutad intern-budget §28	Intern-budget april	Intern-budget aug	Intern-budget okt	Intern-budget bokslut 2019	Prognos april	Prognos augusti	Prognos oktober	Bokslut 2019
Övergripande verksamhet		74 007	74 012	83 115	85 515	85 515	0	0	0	-3 806
varav förvaltningskostnader		25 307	54 636	54 636	28 479	28 479	0	0	0	-656
varav IT och e-hälsa		39 390	-	-	-	-	-	-	-	-
Ytterligare satsning på digitalisering 2019		4 000	-	-	-	-	-	-	-	-
varav föreningsbidrag		3 710	-	-	-	-	-	-	-	-
Hemtjänst		550 435	530 293	511 311	488 911	488 911	8 000	14 000	20 000	30 559
Hemsjukvård		84 045	84 045	84 045	84 045	84 045	0	0	0	-4 131
Vårdbostäder		726 146	726 146	726 146	726 146	726 146	6 000	6 000	6 000	-3 961
SUMMA NETTOKOSTNADER		0 1 434 633	1 414 496	1 404 617	1 384 617	1 384 617	14 000	20 000	26 000	18 661
Varav kostnader		1 740 318	1 720 331	1 689 776	1 669 776	1 669 776	14 000	20 000	26 000	-9 103
Varav intäkter		305 685	305 835	285 159	285 159	285 159	0	0	0	-27 764

Revideringarna av budgeten avser bland annat demografi och justeringar för pris- och lön. Det har också skett andra revideringar som inte framgår i nämndens handlingar för april och augusti. I oktober har nämnden i löpande text beskrivit sina revideringar under året. Beskrivningen i löpande text stämmer dock inte överens med sifvertabellen. Bland annat beskrivs att revidering skett av verksamhetsområdet vårdboende som i sifvertabellen ovan legat konstant under året. Nämnden beskriver också en revidering från

hemtjänst till enheten för IT och e-hälsa om 4 mnkr men dessa medel fanns enligt sifvertabellen redan i beslutad internbudget för enheten.

På flera ställen delårsrapporterna anges att en jämförelse med 2018 inte är möjlig då uppdraget ändrats från 2019. Nämnden har från 2019 förvaltningskostnader i budget och ansvaret för all hemtjänst och hemsjukvård oavsett ålder. Tidigare låg ansvaret för personer under 65 år hos dåvarande omsorgsnämnden och kostnader för personal låg tidigare under kommunstyrelsen. Äldrenämnden är nu både en myndighetsnämnd och beställarnämnd. När det gäller den externa redovisningen som regleras i lag om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från RKR, ska jämförelsetal omräknas för jämförbarhet. Nämnden framhäver under dialogmötet i november att det är ett för tidskrävande arbete att räkna fram jämförelsetal för föregående år. Anledningen är bland annat att det är olika fördelningsnycklar och konteringskoder i ekonomisystemet mellan de tidigare nämnderna för bland annat hemtjänst. Hemtjänststimmar går däremot att jämföra med tidigare år då det är en statistikuppgift som inte är kopplat till ekonomisystemet.

Under året har nämnden fått information om arbetet med internbudget 2020 med plan för 2021-2023 och godkände budget för nästkommande år under oktobersammanträdet. Av protokollen framgår att nämndledamöterna är aktiva i budgetarbetet.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning men att det finns vissa brister i den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen.

Vi rekommenderar nämnden att för en god styrning och kontroll tydliggöra revideringar av internbudgeten och i ekonomisystemet säkerställa kodstruktur och fördelningsnycklar så att en spårbarhet finns bakåt i tiden oavsett organisationsförändringar.

Vi rekommenderar nämnden att omfattande revideringar av internbudgeten tas i ett särskilt beslut.

7.1.3 Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

Kommunallagen 6 kap 6 § säger att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Enligt SKR (Sveriges kommuner och regioner) är intern kontroll inte styrning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete i största allmänhet utan inriktad på att skapa och vidmakthålla en robust organisation för verksamheten med aktiva och säkra processer och rutiner. Den interna kontrollen är en del av styrningen, den ligger inte utanpå eller vid sidan av. En ändamålsenlig intern kontroll som fyller sin funktion förebygger, upptäcker och åtgärdar. Det innebär att det finns bestämda processer och rutiner och att dessa följs och följs upp. Det innebär också att finns en rimlig avvägning av

kostnaderna för riskanalys, kontroller och uppföljning i förhållande till verksamhetens mål, karaktär och kostnader. I reglemente för Linköpings kommun framgår att nämnder årligen ska ta fram en särskild internkontrollplan och följa upp planen i en internkontrollrapport.

Nämndens förvaltning har en egen enhet för uppföljning och utvärdering som bland annat ansvarar för att årligen genomföra en risk- och väsentlighetsanalys och att hålla samman hela förvaltningens arbete med uppföljning och utvärdering. Nämnden har en beslutad process för uppföljning vars syfte är att genom god kännedom om verksamheten kunna arbeta systematiskt för att förbättra kvaliteten för den enskilda brukaren. Förvaltningen säkerställer att förbättringsåtgärder kan vidtas på såväl individnivå som övergripande strukturell nivå.

Risk- och väsentlighetsanalysen baseras på tidigare erfarenheter från uppföljningar och omvärldsfaktorer i relation till vad nämnden vill uppnå utifrån mål och strategiska utvecklingsuppdrag, är muntligt föredragen i nämnd. Utifrån analysen fastställer nämnden en kvalitetsplan och en internkontrollplan. Kvalitetsplanen utgår från ett brukarperspektiv och innefattar uppföljningar av nämndens verksamhet i form av avtalsuppföljningar och individuppföljningar. Under 2019 har fokus varit på områdena ledning och styrning, personal/medarbetare och delaktighet. Internkontrollplanen är en riktad uppföljning av den interna kontrollen och har under 2019 innehållit kontrollmoment för handläggningsprocessen, hemtjänst och hemtagningsprocessen. Nämndens internkontrollrepresentanter har granskat utformningen av aktiviteter i vårdboende utifrån den enskildes möjlighet till inflytande och delaktighet.

Kvalitetsplanen redovisas i en kvalitetsberättelse som för 2019 redovisades på sammanträde i februari 2020. I samband med kvalitetsberättelsen redovisades patientsäkerhetsrapporten och äldreombudsmannens årsrapport. Internkontrollplanen redovisas i en internkontrollrapport i samband med verksamhetsberättelsen på sammanträde i januari 2020.

Nämnden sammanfattar hur arbetet med uppföljningen respektive kontrollmomenten har gått i kvalitetsberättelsen respektive internkontrollrapporten men det finns ingen sammanvägd bedömning av hur den interna kontrollen fungerar som helhet. Vi ser till exempel ingen bedömning av hur den interna kontrollen fungerar för de administrativa delarna.

Erfarenheter från uppföljningen tas med in i nästkommande års kvalitetsplan och vid avvikelser från avtalen får utförarna en begäran om åtgärdsplan. Åtgärdsplanerna följs sedan upp genom besök i verksamheten eller att utförarna får beskriva resultatet av vidtagna åtgärder.

Åtgärder för brister som framkommer vid kontrollmomenten sätts som aktiviteter i verksamhetsplanen eller som fortsatt kontrollmoment i nästkommande års internkontrollplan. Åtgärder av mindre karaktär genomförs direkt. I 2019 års internkontrollrapport redovisar nämnden bland annat att det finns fortsatta förbättringsområden inom handläggningstider men att det följs på samtliga nivåer inom myndighetsutövningen. I hemtagningsprocessen finns förbättringsområdet att tillgängliggöra platser på korttidsboende.

Från juni 2019 finns det en kommungemensam handbok för intern kontroll som påverkar förvaltningens arbete när det gäller rollfördelningen i internkontrollen och att göra riskanalyser inför internkontrollplanen. Förvaltningen har påbörjat arbetet med systematiska riskanalyser och medarbetarna har fått information om intern kontroll.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende verksamhet för 2019. Det finns en röd tråd mellan nämndens mål och de kontrollmoment som genomförs. Nämnden har genomfört en riskanalys men den finns inte som dokumenterat beslutsunderlag i nämnden. Vi kan inte se att nämnden gör en sammanvägd bedömning av hur den interna kontrollen fungerar som helhet.

Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att den interna kontrollen fungerar som helhet, även för administrativa områden som inte berörs i kvalitetsplan eller internkontrollplan. Vi rekommenderar nämnden att dokumentera riskanalysen.

7.1.4 Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Nämnden har under året haft 11 sammanträden. Närvaron från ledamöterna är god då 9 av nämndens 11 ledamöter har närvarat vid minst 9 sammanträden under året. I de fall ersättarna har tjänstgjort har de följt kommunfullmäktiges tjänstgöringsordning för mandatperioden 2019-2022.

Under vår översiktliga granskning har vi tagit stickprov på protokoll och handlingar i samband med besvarandet av övriga revisionsfrågor. Av granskade protokoll framgår tydligt under "ärenden" bakgrunden för besluten (sekretessärenden har inte granskats). Ledamöternas aktivitet framgår också. Beslutsunderlagen hänger samman med bakgrunden som finns beskriven i protokollen. Underlagen är tydliga med undantag för delårsrapporterna som innehåller vissa brister utifrån redogjorda iakttagelser under avsnitt 7.1.2. En mindre avvikelse i delårsrapporten sista augusti och verksamhetsberättelsen är att nämnden inte motiverat bedömningen av måluppfyllelsen för målet "goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet".

Bedömning

Utifrån vår översiktliga granskning bedömer vi att nämndens protokoll och beslutsunderlag är tydliga och hänger samman med undantag för vissa brister. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är god.

Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att handlingar kvalitetssäkras innan de används som beslutsunderlag.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ansvarar nämnderna för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. I reglemente för Linköpings kommun framgår modellen för mål- och verksamhetsstyrningen och att den ska säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och verksamheter har mål och aktiviteter som leder mot av fullmäktige beslutade mål och uppdrag. Kommunens målkedja består av kommunövergripande mål, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål, nämnduppdrag, indikatorer, aktiviteter och handlingsplaner.

De kommunövergripande målen anges inom fem målområden i kommunens budget; samhälle, medborgare, ekonomi, verksamhet och medarbetare.

Nämndmålen ska utformas på ett sådant sätt att styrelsen och nämnderna uppfyller styrdokumentens viljeinriktning, de berörda kommunövergripande målen, de strategiska utvecklingsuppdragen samt basuppdragen. Till nämndmålen ska det finnas en indikator som används som måttal för nämndmålen och utgör ett underlag för värdering och analys av måluppfyllelse. Till varje indikator fastställs ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Kommunstyrelsen ska utifrån rollen som arbetsgivare besluta om nämndmål för samtliga nämnder i målområdet medarbetare.

Förvaltningarna ska ta fram aktiviteter och handlingsplaner som beskriver hur förvaltningen ska stödja nämnden att uppfylla prioriterade styrdokument, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål och nämnduppdrag.

I nämndernas internbudgetar respektive förvaltningarnas verksamhetsplaner redovisas kopplingen till de olika delarna i målkedjan.

7.2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?

Nämnden har antagit en ram som motsvarar fullmäktiges ram.

Nämnden har i sin internbudget en tydlig koppling till fullmäktiges mål.

I tabellen nedan ges en sammanställning per målområde.

Målområde	Antal nämndmål	Varav nämndmål som är identiska med KF:s mål	Antal KF-mål	Antal indikatorer till nämndens mål
Samhälle	4	3	5	6
Medborgare	3	1	3	5
Ekonomi	2	1	2	3
Verksamhet	3	2	3	4
Medarbetare	3	0	2	9
SUMMA	15	7	15	27

För nämndernas mål inom målområdet medarbetare har kommunstyrelsen fastställt indikatorer.

Av nämndens 15 mål bedöms vid årets slut 11 av nämndens mål uppfyllas och 4 delvis uppfyllas. Det som skiljer sig från bedömningen vid delåret är att målet ”framgångsrikt chefs- och ledarskap” vid slutet av året bedöms som delvis uppfyllt (i delåret bedömdes det kunna uppfyllas vid årets slut). Anledningen är att personalomsättningen bland chefer är högre än vad man bedömt.

Nämnden bedömer sedan sin måluppfyllelse utifrån indikatorer, genomförda aktiviteter i verksamhetsplanen och även andra aktiviteter. Nedan lyfts tre av nämndens mål som exempel, följt av revisionens analys av måluppfyllelsen.

Nämndmål ”erbjuda boendeformer och insatser utifrån behov”

Indikator (vad som ska mätas)	Målvärde (vad som ska uppnås)	Nämndens redovisning 31 december
Variation i boendeinriktningar och olika team/kompetenser inom hemtjänst.	<u>Enligt beslutad internbudget:</u> Systematisk analys <u>Enligt verksamhetsberättelse</u> Behovsanpassning finns	Behovsstyrd

Aktiviteter i verksamhetsplan (som stödjer nämnden att uppfylla målet)	Förvaltningens redovisning per 31 dec
Omställning av boendeplatser utifrån behov.	PÅGÅR. Omställningen till demensplatser fortskrider enligt plan.
Utveckla och säkerställa demensprocessen och sammanhållna insatser inom demensområdet.	GENOMFÖRT. Uppföljning av effekter sker 2020.
Stimulera/ förbereda för nya trygghetsboenden.	PÅGÅR. Uppföljning av omställning till trygghetsboende planeras 2020.
Utveckla och säkerställa rehabiliteringsprocessen.	DELVIS GENOMFÖRT. Omfördelning av resurser för rehab ordinärt boende pågår.

Nämndens bedömning av måluppfyllelse

Uppföljningen per den sista december visar att målet uppnås med hänsyn till korta köer (erbjudande inom 3 månader) och att det finns mångfald av alternativ. Resultat som bidrar till utveckling inom det kommunövergripande målet Trygg och attraktiv kommun är:

- Omställning av platser pågår för att svara mot de behov som finns. Framförallt ställs platser om från ålderdomshem till vårdboende för somatiskt sjuka och för personer med demenssjukdom. Totalt har ca 54 % ställts om. Det är idag en kö till olika boendeformer så som trygghetsboende och vårdboende för personer med demenssjukdom, förvaltningen fortsätter planeringen och fördelningen av platser.
- Rehabiliteringsresurser har omfördelats till särskilda boenden för att förbättra arbetssätt och kvaliteten i vård och omsorg.
- Fortsatt utvecklingsarbete för att än bättre ge stöd till personer med demenssjuka och deras anhöriga pågår inom ramen för uppdraget samordnade demensresurser.
- Nya ersättningsnivåer inom hemtjänst är beslutad.

Revisionens analys av måluppfyllelsen

Indikatorn har en tydlig koppling till målet men målvärdet visar inte vad som ska uppnås. Målvärdet ”systematisk analys” anger inte vilken variation i boendeinriktningar och vilka olika team/kompetenser inom hemtjänst nämnden vill ha. En analys kan däremot vara ett sätt att undersöka vad nämnden har för variation i boenden och insatser. I verksamhetsberättelsen är målvärdet ändrat till ”behovsanpassning finns”. Det framgår inte att nämnden tagit beslut om att ändra målvärdet för indikatorn.

Aktiviteterna som anges i verksamhetsplanen har en tydlig koppling till målet och är i slutet av året till större delen genomförda eller pågår enligt plan. Hur nämnden kan erbjuda olika team/kompetenser inom hemtjänst med nya ersättningsnivåer till utförare är otydligt.

Nämndmål ”klimatsmart kommun”

Indikator (vad som ska mätas)	Målvärde (vad som ska uppnås)	Nämndens redovisning 31 december
Vattenförbrukning per kvm.	-	Ej mätbart.
Arbete enligt koldioxidneutralt Linköping 2025.	-	Miljöarbetet följs upp i samband med verksamhetsuppföljningar.
Arbete med handlingsplan för minska hälso- och miljöskadliga kemikalier samt engångsartiklar i plast.	-	Miljöarbetet följs upp i samband med verksamhetsuppföljningar.

Aktiviteter i verksamhetsplan (som stödjer nämnden att uppfylla målet)	Förvaltningens redovisning per 31 dec
Utveckla samarbete med fastighetsägare och miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, MOS.	PÅGÅR. Är en del i ordinarie arbetsprocesser.
Avveckla uppdrag- uppföljning av ”omsorg om miljön”.	GENOMFÖRT.
Säkerställa policys inom miljöområdet bland annat minska engångsartiklar i plast.	PÅGÅR. Ingår i ordinarie uppföljningsarbete.

Nämndens bedömning av måluppfyllelse

Uppföljningen per den sista december visar på en positiv utveckling men det finns möjligheter till förbättring, nämndmålet är därför delvis uppnått. Resultat som bidrar till utveckling inom det kommunövergripande målet ”ett klimatsmart Linköping”.

- Krav om systematiskt miljöarbete har formulerats i avtal med leverantörer/utförare och skrivs successivt in av avtal och verksamhetsuppdrag. Miljöarbetet följs upp vid verksamhetsuppföljningarna. Vid genomförda uppföljningarna under året har inga avvikelser noterats.
- Det tidigare arbetssättet ”omsorg om miljön” har avvecklats och förvaltningen arbetar istället utifrån kommunens miljöpolicy. Detta för ett kommungemensamt fokus och inriktning.

Revisionens analys av måluppfyllelsen

Det framgår inte vad nämnden vill uppnå under perioden utifrån indikatorerna då det inte finns några målvärden. Om målet är något man strävar efter behövs en styrning i form av målvärden som visar vad man vill uppnå.

Förvaltningens aktiviteter i verksamhetsplanen ingår redan i det ordinarie arbetet/uppföljningsarbetet så det är otydligt vad som visar på en positiv utveckling. En aktivitet som redan ingår i det ordinarie arbetet förbättrar inte måluppfyllelsen.

Det framgår inte vad leverantörerna/utförarna ska göra i sitt systematiska miljöarbete så det är svårt att säga vad som gjorts som bidragit till en klimatsmart kommun.

Nämndmål ”goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet”

Indikator (vad som ska mätas)	Målvärde (vad som ska uppnås)	Nämndens redovisning 31 december
Antal individer som ej erhållit erbjudande boende inom 3 månader efter beslut.	0	0
Tid i dagar från ansökan av vårdbostad till beslut (SÄBO) median (medel).	30	4,5 (29)
Kontinuitetsmätningar hemtjänst per 14 dgr period max 12 personer (personlig omvårdnad).	95 %	Fn ej mätbart.

Aktiviteter i verksamhetsplan (som stödjer nämnden att uppfylla målet)	Förvaltningens redovisning per 31 dec
Effektivisera rutiner för en effektiv handläggning från ansökan till verkställighet. Införa förenklad handläggning.	KVARSTÅR. Införandet sker 2020.
Säkerställa att bemötande, service och resursfördelning är likvärdiga för kvinnor och män.	
Se över måltidssituationen och kartlägga vilka förbättringar som kan ge ökad tillfredsställelse.	GENOMFÖRT. Utvecklat kraven i avtalen samt utgör en del av uppföljningsarbetet.
Uppföljning, bred analys av väntelista (biståndsbedömare/planeringsledare/lokalsamordnare).	GENOMFÖRT. Pågår kontinuerligt genom gemensam analys-grupp

Nämndens bedömning av måluppfyllelse

Nämndens bedömning saknas i verksamhetsberättelsen.

Revisionens analys av måluppfyllelsen

Av indikatorer och färgsättning i den sammanställande tabellen framgår det att nämnden bedömer målet som uppfyllt. Indikatorerna och dess målvärden visar att alla individer erbjudits boende inom tre månader från beslut och att det tar mindre än 30 dagar från det att individen ansöker om vårbostad till beslut tas. Indikatorn kontinuitetsmätningar inom hemtjänst har inte kunnat mätas men nämnden bedömer ändå den som grön.

För förvaltningens aktiviteter i verksamhetsplanen återstår införandet av förenklad handläggning inom hemtjänsten.

Av indikatorer och aktiviteter kan vi inte se att målet uppfylls när det gäller verksamhetsområdet hemtjänst.

Under dialogmöten framför nämnden att allt inte går att mäta i siffror men att nämnden också inför 2020 sett över mål, indikatorer och aktiviteter. De menar att 2019 har varit omvälvande med bland annat organisationsförändringen och att de ser 2019 som ett lärande år som de tar med sig erfarenheter ifrån till kommande år.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten. Vi har svårt att bedöma nämndens måluppfyllelse för flera mål då det i vissa fall finns en otydlighet kring hur indikatorer, målvärden och genomförda aktiviteter hänger ihop.

Vi rekommenderar nämnden att utveckla sitt arbete med att sätta indikatorer, målvärden och aktiviteter för att bedömningen av måluppfyllelsen ska bli tydlig.

Enligt reglemente för Linköpings kommun ska det till nämndmålen finnas en indikator som används som mätetal för nämndmålen och till varje indikator ska fastställas ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Indikatorn är en av flera underlag för bedömning av måluppfyllelsen. Förutom indikatorer bedömer nämnden måluppfyllelse utifrån genomförda aktiviteter i verksamhetsplanen men även andra aktiviteter som inte ingår i verksamhetsplanen.

7.3 Bevakningsområden

7.3.1 Verksamhetsuppdrag med Leanlink.

Det finns 19 avtalslösa objekt inom äldrenämndens ansvarsområde. På sammanträdet i mars 2020 väntas nämnden fatta beslut om en ersättning för samtliga objekt där nämnden och Leanlink inte är överens om ersättningen.

Hemsjukvårdsavtalet kommer upp för beslut på februari-nämnden 2020.

Under året har olika planeringsledare inom förvaltningen och ansvariga chefer för Leanlinks affärsområden diskuterat om vad uppdragen innebär och vilka förväntningar det innebär i tex bemanning. Vid några tillfällen har också respektive ekonomer träffats för att diskutera kostnader.

Nämnden och Leanlink har fortfarande olika bilder av vad verksamheten får kosta utifrån de krav nämnden sätter upp vilka ska vara likvärdiga för alla verksamheter. Nämnden har därför använt sig av den rutin som är fastställd av kommunstyrelsen vad gäller avtalslösa tillstånd. Nämnden har satt ett snittpris på senaste upphandlingarna med samma krav i avtalen. Förvaltningen ger också förslag till nämnden om att Leanlink själva anger sin kostnad för respektive enhet efter att förvaltningen gett ett snittpris i syfte att skapa bättre förutsättningar för Leanlink att utifrån behov styra kostnader mellan enheterna.

7.3.2 Införandet av förenklat beslutsfattande.

När det gäller service att erbjuda hemtjänst till äldre personer utan föregående behovsprövning ingår det som en aktivitet i förvaltningens verksamhetsplan för nämndmålen ”attraktiv kommun” och ”goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet”. Införandet genomförs som ett projekt som kallas Elsa. Projektet var från början tänkt att vara slutfört under fjärde kvartalet men projektet pågår med viss försening då det finns beroenden till ett liknande projekt inom social- och omsorgsnämnden avseende ekonomiskt bistånd, men även kring politiska beslut kring riktlinjer. Införandet ska frigöra personalresurser och i projektet tas också en e-tjänst fram som ska göra det möjligt att söka insatser digitalt. Tiden som frigörs ska användas till att fokusera mer på uppföljning.

Enligt information från dialogerna är allt förberett för ett införande av förenklat beslutsfattande 2020.

7.3.3 Upprättandet av en ny förvaltningsorganisation.

Arbetet med att upprätta den nya förvaltningsorganisationen fortsätter. Tidshorizonten för sammanslagningen är tre år. De tidigare förvaltningarna är inte integrerade med varandra men kommer från 2020 att få en ny organisationsstruktur. Den nya organisationen är indelad i tre delar, barn och unga, vuxna samt äldre och kommer att innebära tydligare målgruppsfokus i sättet att organisera arbetet. I förhandlingar med facket har kommunen som arbetsgivare lovat att personalen ska få ha delaktighet och inflytande under processen.

7.3.4 Bedömning

Arbetet pågår inom alla tre bevakningsområdena. Revisionen får fortsatt följa händelseutvecklingen under kommande år.

8 Undertecknande

Malin Eriksson, sakkunnig
Revisionskontoret

Revisionsrapport — grundläggande granskning av

Social- och
omsorgsnämnden

2020-03-03

Diarienummer: KS9 2019-24
Datum: 2020-02-18
Handläggare: Malin Eriksson
Organisation: Revisionskontoret

Sammanfattning

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Vi har kommit fram till följande bedömningar:

- Nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Vid avvikelser genomförs åtgärder.
- Nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning, uppföljning och rapportering. Den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen kan dock förbättras.
- Nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende verksamhet för 2019. Det finns en röd tråd mellan nämndens mål och de kontrollmoment som genomförs. Nämnden har genomfört en riskanalys men den finns inte som dokumenterat beslutsunderlag i nämnden. Vi kan inte se att nämnden gör en sammanvägd bedömning av hur den interna kontrollen fungerar som helhet.
- Nämnden har tydliga beslutsunderlag och protokoll. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är god.
- Nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten. Vi har svårt att bedöma nämndens måluppfyllelse för flera mål då det i vissa fall finns en otydlighet kring hur indikatorer, målvärden och genomförda aktiviteter hänger ihop.

Utifrån bedömningarna lämnar vi följande rekommendationer:

- Vi rekommenderar nämnden att för en god styrning och kontroll tydliggöra revideringar av internbudgeten och i ekonomisystemet säkerställa kodstruktur och fördelningsnycklar så att en spårbarhet finns bakåt i tiden oavsett organisationsförändringar.
- Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att den interna kontrollen fungerar som helhet, även för administrativa områden som inte berörs i kvalitetsplan eller internkontrollplan.
- Vi rekommenderar nämnden att dokumentera riskanalysen.
- Vi rekommenderar nämnden att utveckla sitt arbete med att sätta indikatorer, målvärden och aktiviteter för att bedömningen av måluppfyllelsen ska bli tydlig.

Innehåll

1	Bakgrund	1
2	Syfte och revisionsfrågor	1
3	Granskningsobjekt	2
4	Avgränsning	2
5	Revisionskriterier	2
6	Metod	2
7	Resultat av granskningen	3
7.1	Nämndens styrning och kontroll	3
7.1.1	Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	3
7.1.2	Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	5
7.1.3	Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	7
7.1.4	Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	9
7.2	Nämndens måluppfyllelse	9
7.2.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	10
7.3	Bevakningsområden	14
7.3.1	Verksamhetsuppdrag med Leanlink.	14
7.3.2	Genomförandet av åtgärdsplan för placeringar av barn och vuxna.	15
7.3.3	Upprättandet av en ny förvaltningsorganisation.	15
7.3.4	Bedömning	16
8	Undertecknande	16

1 Bakgrund

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Den grundläggande granskningen utgör en grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys har även följande områden valts ut för bevakning under 2019.

- Verksamhetsuppdrag med Leanlink.
- Genomförandet av åtgärdsplan för placeringar av barn och vuxna.
- Upprättandet av en ny förvaltningsorganisation.

Revisorerna biträds av sakkunniga yrkesrevisorerna vid granskningen.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om social- och omsorgsnämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Följande frågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en egen riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Bevakningsområden:

- Läget avseende avtal om verksamhetsuppdrag med Leanlink för att ge underlag till bedömning av om tillräckliga åtgärder vidtagits för att anpassa köp-sälj-modellen till verksamhetsuppdrag.
- Genomförandet av åtgärdsplan för placeringar av barn och vuxna för att ge underlag till bedömning av om beslutade åtgärder för att minska omfattningen av omhändertaganden och institutionsvård är tillräckliga.
- Sammanslagningen av social-, omsorgs- och äldre förvaltningarna till en gemensam förvaltning för social- och omsorgsnämnden, äldrenämnden, samt delvis AMN för att ge information om hur sammanslagningen fortskrider.

3 Granskningsobjekt

Social- och omsorgsnämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.
- SKL:s tolkning av intern kontroll. Skriften ”intern kontroll – för förtroende, trygghet och utveckling” ISBN: 978-91-7585-703-9, 2018.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten följs genom att den sakkunnige tar del av dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har analyserats:

- Nämndens internbudget för 2019.
- Nämndens delårsrapporter per sista april, augusti och oktober 2019.
- Nämndens verksamhetsberättelse för 2019.
- Nämndens internkontrollplan och internkontrollrapport för 2019.
- Nämndens kvalitetsrapport och kvalitetsberättelse.

- Nämndens protokoll från sammanträden under 2019.

Följande dokument har vi tagit del av:

- Social- och omsorgsförvaltningens verksamhetsplan för 2019 och planens uppföljningar per sista augusti och sista december.

Kompletterande frågor har ställts till nämndens presidium och tjänstepersoner vid årets dialoger med nämnden. Ytterligare frågor har även ställts till ekonomichef och chefen för kvalitet och utvärdering.

Avstämningar i granskningsarbetet har gjorts mellan sakkunnig och revisorer.

Sakkunnig har dokumenterat revisionsbevisen digitalt.

Rapporten har faktakontrollerats av tjänstepersoner vid social- och omsorgsförvaltningen.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

7.1.1 Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?

Nämnden har följt upp och rapporterat verksamhetens resultat i delårsrapport och verksamhetsberättelse. Det ekonomiska resultatet har under året prognostiserats till ett överskott jämfört med budget. HVB har under året prognostiserats ge ett underskott medan andra verksamheter prognostiserats ge överskott. Utfallet för året blev ett underskott om 18,7 mnkr jämfört med budget. Åtgärdsplanen för HVB har verkställts under 2019. Effekterna redovisas under avsnitt 7.3.2.

Av nämndens 17 mål bedömdes i delårsrapporten per sista augusti sju nämndmål delvis uppfyllas och tio uppfyllas vid årets slut. Det var mål inom målområdena samhälle, medborgare och medarbetare som förväntades delvis uppfyllas. Anledningen till bedömningen var för de flesta målen att arbete pågick men inte skulle bli färdigställt under hösten. Det fanns fortfarande en problematik med att handläggning inte skedde inom lagstadgad tid och med sjukfrånvaro på förvaltningen. För målet klimatsmart kommun hade nämnden svårt att bedöma måluppfyllelsen. Måluppfyllelse på helår redovisas under avsnitt 7.2.

Av tabellen nedan framgår de mål som i delårsrapporten delvis bedömdes uppfyllas vid årets slut och motiveringen till bedömningen.

Måluppfyllelse: Nämndmål		Nämndens motivering till bedömning
Samhälle	Klimatsmart kommun	Finns möjlighet till förbättring med digitalisering. Avveckling av det tidigare arbetssättet "omsorg om miljön" är genomförd. Svårt att mäta indikatorn vattenförbrukning gör det svårt att bedöma måluppfyllelsen.
	Attraktiv kommun	Pågår arbete med att utveckla den områdesbaserade socialtjänsten tillsammans med Råd och stöd. Utvärdering av nuvarande arbete pågår.
Medborgare	Insatser av god kvalitet	Arbete påbörjats med framtagande av modell för systematisk uppföljning av individinsatser. Uppföljningsarbetet följer kvalitetsplan.
	Välfärden ska finnas vid behov	Handläggningstider kortas/stabiliseras samtidigt som fler ärenden kunnat hanteras. Dock fortsatt problematik med att handläggning inte sker inom lagstadgad tid. Ungdomsmottagningens väntetider förbättrats avsevärt.
	Behovsstyrd utveckling av boendeformer och insatser	Inventering skett. Påbörjat arbete omställning. Analys och översyn av lokalerna genomförd för att se vilka som skyndsamt kan ställas om till gruppboende, serviceboende.
	Tydliga riktlinjer för boende och insatser	Köer finns men arbete pågår med analys och arbete med omställning av platser och insatser för att möta behov. Öppnat 6 stödboendeplatser och 5 korttidsplatser.
Medarbetare	Goda arbetsplatser	Arbete görs för att hantera sjukfrånvaro och arbetsmiljöarbetet.

Under året har nämnden följt sina planer för upphandling och uppföljning. Nämnden har avvikit från lokalförsörjningsplanen då nybyggnadsprojektet ute i Alarp blivit försenat och inte kunnat färdigställas under 2019. Förseningen berodde på omprioritering av resurser till nybyggnadsprojekt i Slaka och Lilla Åby som byggs parallellt men som enligt plan ska färdigställas under våren 2020.

Läget för objektplanen PM3 redovisas i delårsrapport och verksamhetsberättelse. Planen beskriver vilka förvaltningsåtgärder som ska utföras inom ramen för en beskriven organisation, bestämda personalresurser och tilldelade medel. Förvaltningen ingår i PM3-objektet VSO (vård, stöd och omsorg). Den största delen av medlen och personalresurserna går åt till det som kallas vidmakthållande som inkluderar driftskostnader, användarstöd, utbildning mm. Åtgärder som gjorts är bland annat en rad aktiviteter för att förbättra upplevelsen för användarna av verksamhetssystemet Treserva, då många användare upplever att systemet är långsamt, dock finns ett stort beroende av leverantören till systemet för att kunna genomföra åtgärder.

Kompetensförsörjningen är en prioriterad fråga för nämnden. Det kommungemensamma uppdraget gällande kompetensförsörjningsplan pågår.

En rad aktiviteter görs som till exempel interna utbildningar, metoder för arbetsplatslärande och en förändring av HR-organisationen för att kunna få bättre stöd kopplat till kompetensförsörjningen. Det kommer vara en fortsatt prioriterad fråga för nämnden.

För de kommungemensamma strategiska utvecklingsuppdragen berörs nämnden av nio varav sex är genomförda och tre är pågående. De pågående uppdragen handlar om digitalisering och att minska sociala skillnader. Åtgärder för att tillvarata digitaliseringens möjligheter återfinns i verksamhetsplanens aktiviteter och i arbetet med objektplanen. Vad nämnden gör för att minska sociala skillnader har nämnden inte kommenterat i verksamhetsberättelsen.

Av de fyra nämndspecifika strategiska utvecklingsuppdragen är tre genomförda och ett pågående. Uppdraget som fortfarande pågår avser översynen av LOV och under kvartal 1 2020 är planen att en återrapportering av översynen ska ske.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO), har genomfört tillsyn inom socialtjänstens myndighetsutövning (barn och unga missbruk, funktionshinderomsorg och äldreomsorg).

I övrigt har nämnden under sammanträdena fått information från verksamheten vid speciella händelser och tillgodogjort sig statistik avseende utredningstid, tid för förhandsbedömningar, väntan på verkställighet av beslut om boende med särskild service enligt LSS och SoL, HVB och öppenvård. Statistiken var kopplad till social- och omsorgsnämndens mål avseende ”välfärden ska finnas vid behov” och ”kostnadseffektiv verksamhet”.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Vid avvikelser genomförs åtgärder.

7.1.2 Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?

Nämnden har under året fastställt internbudget för 2019 och godkänt delårsrapporter per sista april, sista augusti och sista oktober. Utöver delårsrapporterna har nämnden fått information om ekonomin i juni och oktober. Verksamhetsberättelsen för 2019 fastställdes på sammanträde i januari 2020.

Prognoserna under året visade ett överskott jämfört med budget. Utfallet för 2019 blev ett underskott om 18,7 mnkr jämfört med budget.

Verksamhetsområdena med störst budgetavvikelse är HVB barn och unga (underskott 48 mnkr) och assistans enligt socialförsäkringsbalken (SFB) för funktionshindrade barn och vuxna (överskott 17 mnkr). Nämnden uppger att kostnaderna för HVB varit svåra att prognostisera under året, skillnaden mellan oktoberprognosen och utfallet är 11 mnkr. För årets tre sista månader har det

skett en ökning i både omfattning och vårdtyngd vilket gjorde att utfallet för de sista månaderna blev långt från den prognostiserade genomsnittskostnaden. I kostnaderna för HVB ingår 8 mnkr som avser placeringar för verksamhetsåret 2018. För verksamhetsåret 2019 är alla kostnader som tillhör 2019 periodiserade. När det gäller personlig assistans enligt SFB beror överskottet på att Försäkringskassan blivit mer restriktiv i sin bedömning vilket inneburit en minskning av antalet personer som får assistans enligt SFB. Nämnden menar att det därför har varit svårt att förutse utvecklingen inom verksamhetsområdet.

Enligt reglemente för Linköpings kommun får nämnden justera internbudgeten så att verksamheten kan bedrivas enligt ram. Nämndens internbudget har reviderats vid två tillfällen under året. Det finns inget beslut i nämnd om revideringarna utan de har gjorts i beslutsunderlagen till delårsrapporten per sista april och sista augusti. I nämndens delegationsordning finns ingen delegation för revideringar av internbudgeten. Tabellen nedan har sammanställts av revisionen för att visa nämndens internbudget och hur avvikelserna mot budget har prognostiserats vid de olika delårsrapporterna. Revideringarna av budgeten i april avser pris- och lön som utökade nämndens ram med 3 mnkr. Revideringen i augusti avser en mindre omfördelning mellan alla verksamhetsområden utom området funktionshinderade barn och vuxna enligt socialförsäkringsbalken som under året legat oförändrad. Det är otydligt i beslutsunderlaget varför omfördelningen mellan verksamhetsområdena gjordes.

Driftsammandrag	Bokslut 2018	Internbudget					Avvikelse mot budget			
		Beslutad intern-budget §59	Intern-budget april	Intern-budget aug	Intern-budget okt	Internbudget bokslut	Prognos april	Prognos augusti	Prognos oktober	Bokslut 2019
Övergripande verksamhet		190 899	217 268	218 970	218 970	218 970	0	0	3 000	-259
varav social- och omsorgsnämnden		3 400	-	-	-	-	-	-	-	-
varav social- och omsorgsförvaltningen		171 908	179 602	183 907	183 907	183 907	0	0	0	-4 804
Bostadsenhet		22 850	-	-	-	-	-	-	-	-
Individ och familjeomsorg		400 273	408 300	404 000	404 000	404 000	-2 000	-2 000	-12 000	-39 906
varav										
HVB unga		81 424	85 055	85 000	85 000	85 000	-26 000	-24 000	-37 000	-48 102
HVB vuxna		64 310	65 600	66 100	66 100	66 100	10 000	12 000	12 000	3 247
Familjehem		67 098	-	-	-	-	-	-	-	-
Socialpsykiatri		215 266	222 510	222 000	222 000	222 000	2 000	5 000	4 000	511
Insatser för personer med utvecklingsstörning		485 875	486 000	487 000	487 000	487 000	2 000	-4 000	0	106
Funktionshinderade barn och vuxna (personlig ass enl socialförsäkringsbalken)		74 190	74 190	74 190	74 190	74 190	6 000	13 000	10 000	17 436
Funktionshinderade barn och vuxna (LSS-insatser)		73 227	73 227	75 335	75 335	75 335	0	0	0	3 462
Ej utlagt samt uppräkningspris- och lön		15 851	-	-	-	-	-	-	-	-
SUMMA										
NETTOKOSTNADER	0	1 478 431	1 481 495	1 481 495	1 481 495	1 481 495	8 000	12 000	5 000	-18 650
Varav kostnader		1 659 431	1 757 335	1 802 158	1 818 759	1 802 158	8 000	9 000	3 000	-95 026
Varav intäkter		181 000	275 840	320 663	337 264	320 663	0	5 000	2 000	76 376

På flera ställen delårsrapporterna anges att en jämförelse med 2018 inte är möjlig då nämnden är ny från 2019 och att viss verksamhet har flyttats över till andra nämnder från den tidigare socialnämnden och omsorgsnämnden. Från

2019 har nämnderna också förvaltningskostnader i budget. Tidigare låg ansvaret för förvaltningskostnader under kommunstyrelsen. Social- och omsorgsnämnden är nu både en myndighetsnämnd och beställarnämnd. När det gäller den externa redovisningen som regleras i lag om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från RKR, ska jämförelsetal omräknas för jämförbarhet. Nämnden menar att det är ett för tidskrävande arbete att räkna fram jämförelsetal för föregående år. Anledningen är bland annat att det är olika fördelningsnycklar och konteringskoder i ekonomisystemet mellan de sammanslagna nämnderna.

Under året har nämnden fått information om arbetet med internbudget 2020 med plan för 2021-2023 och godkände budget för nästkommande år under oktobersammanträdet. Av protokollen framgår att nämndledamöterna är aktiva i budgetarbetet.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning, uppföljning och rapportering. Den ekonomiska uppföljningen och rapporteringen kan dock förbättras.

Vi rekommenderar nämnden att för en god styrning och kontroll tydliggöra revideringar av internbudgeten och i ekonomisystemet säkerställa kodstruktur och fördelningsnycklar så att en spårbarhet finns bakåt i tiden oavsett organisationsförändringar.

7.1.3 Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

Kommunallagen 6 kap 6 § säger att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Enligt SKR (Sveriges kommuner och regioner) är intern kontroll inte styrning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete i största allmänhet utan inriktad på att skapa och vidmakthålla en robust organisation för verksamheten med aktiva och säkra processer och rutiner. Den interna kontrollen är en del av styrningen, den ligger inte utanpå eller vid sidan av. En ändamålsenlig intern kontroll som fyller sin funktion förebygger, upptäcker och åtgärdar. Det innebär att det finns bestämda processer och rutiner och att dessa följs och följs upp. Det innebär också att finns en rimlig avvägning av kostnaderna för riskanalys, kontroller och uppföljning i förhållande till verksamhetens mål, karaktär och kostnader. I reglemente för Linköpings kommun framgår att nämnder årligen ska ta fram en särskild internkontrollplan och följa upp planen i en internkontrollrapport.

Nämndens förvaltning har en egen enhet för uppföljning och utvärdering som bland annat ansvarar för att årligen genomföra en risk- och väsentlighetsanalys och att hålla samman hela förvaltningens arbete med uppföljning och utvärdering. Nämnden har en beslutad process för uppföljning vars syfte är att genom god kännedom om verksamheten kunna arbeta systematiskt för att förbättra kvaliteten för den enskilda brukaren. Förvaltningen säkerställer att

förbättringsåtgärder kan vidtas på såväl individnivå som övergripande strukturell nivå.

Risk- och väsentlighetsanalysen baseras på tidigare erfarenheter från uppföljningar och omvärldsfaktorer i relation till vad nämnden vill uppnå utifrån mål och strategiska utvecklingsuppdrag, är muntligt föredragen i nämnd. Utifrån analysen fastställer nämnden en kvalitetsplan och en interkontrollplan. Kvalitetsplanen utgår från ett brukarperspektiv och innefattar uppföljningar av nämndens verksamhet i form av avtalsuppföljningar och individuppföljningar. Under 2019 har fokus varit på områdena ledning och styrning, personal/medarbetare och delaktighet. Internkontrollplanen är en riktad uppföljning av den interna kontrollen och har under 2019 innehållit kontrollmoment för de olika handläggningsprocesserna, att barnperspektivet tillvaratas i utredningarna, relationen mellan öppen- och slutenvård och boendeprocessen. Nämndens internkontrollrepresentanter har granskat utformningen av aktiviteter i gruppboende LSS utifrån den enskildes möjlighet till inflytande och delaktighet.

Kvalitetsplanen redovisas i en kvalitetsberättelse som för 2019 redovisades på sammanträde i februari 2020. I samband med kvalitetsberättelsen redovisades patientsäkerhetsrapporten och en rapport för brukarundersökningar inom LSS. Internkontrollplanen redovisas i en internkontrollrapport i samband med verksamhetsberättelsen på sammanträde i januari 2020.

Nämnden sammanfattar hur arbetet med uppföljningen respektive kontrollmomenten har gått i kvalitetsberättelsen respektive internkontrollrapporten men det finns ingen sammanvägd bedömning av hur den interna kontrollen fungerar som helhet. Vi ser till exempel ingen bedömning av hur den interna kontrollen fungerar för de administrativa delarna.

Erfarenheter från uppföljningen tas med in i nästkommande års kvalitetsplan och vid avvikelser från avtalen får utförarna en begäran om åtgärdsplan. Åtgärdsplanerna följs sedan upp genom besök i verksamheten eller att utförarna får beskriva resultatet av vidtagna åtgärder.

Åtgärder för brister som framkommer vid kontrollmomenten sätts som aktiviteter i verksamhetsplanen eller som fortsatt kontrollmoment i nästkommande års internkontrollplan. Åtgärder av mindre karaktär genomförs direkt. I 2019 års internkontrollrapport redovisar nämnden bland annat att det finns fortsatta förbättringsområden inom utredningstider för LSS, SoL, barn och unga och för dokumentation av barnperspektivet men att utvecklingen är positiv.

Från juni 2019 finns det en kommungemensam handbok för intern kontroll som påverkar förvaltningens arbete när det gäller rollfördelningen i internkontrollen och att göra riskanalyser inför internkontrollplanen.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med systematiska riskanalyser och medarbetarna har fått information om intern kontroll.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende verksamhet för 2019. Det finns en röd tråd mellan nämndens mål och de kontrollmoment som genomförs. Nämnden har genomfört en riskanalys men den finns inte som dokumenterat beslutsunderlag i nämnden. Vi kan inte se att nämnden gör en sammanvägd bedömning av hur den interna kontrollen fungerar som helhet.

Vi rekommenderar nämnden att säkerställa att den interna kontrollen fungerar som helhet, även för administrativa områden som inte berörs i kvalitetsplan eller internkontrollplan. Vi rekommenderar nämnden att dokumentera riskanalysen.

7.1.4 Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Nämnden har under året haft 11 sammanträden. Närvaron från ledamöterna är god då 10 av nämndens 11 ledamöter har närvarat vid minst 9 sammanträden under året. I de fall ersättarna har tjänstgjort har de följt kommunfullmäktiges tjänstgöringsordning för mandatperioden 2019-2022.

Under vår översiktliga granskning har vi tagit stickprov på protokoll och handlingar i samband med besvarandet av övriga revisionsfrågor. Av granskade protokoll framgår tydligt under ”ärenden” bakgrunden för besluten (sekretessärenden har inte granskats). Ledamöternas aktivitet framgår också. Beslutsunderlagen hänger samman med bakgrunden som finns beskriven i protokollen.

Bedömning

Utifrån vår översiktliga granskning bedömer vi att nämnden har tydliga beslutsunderlag och protokoll. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är god.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ansvarar nämnderna för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. I reglemente för Linköpings kommun framgår modellen för mål- och verksamhetsstyrningen och att den ska säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och verksamheter har mål och aktiviteter som leder mot av fullmäktige beslutade mål och uppdrag. Kommunens målkedja består av kommunövergripande mål, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål, nämnduppdrag, indikatorer, aktiviteter och handlingsplaner.

De kommunövergripande målen anges inom fem målområden i kommunens budget: samhälle, medborgare, ekonomi, verksamhet och medarbetare.

Nämndmålen ska utformas på ett sådant sätt att styrelsen och nämnderna uppfyller styrdokumentens viljeinriktning, de berörda kommunövergripande målen, de strategiska utvecklingsuppdragen samt basuppdragen. Till nämndmålen ska det finnas en indikator som används som måtetal för nämndmålen och utgör ett underlag för värdering och analys av måluppfyllelse. Till varje indikator fastställs ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Kommunstyrelsen ska utifrån rollen som arbetsgivare besluta om nämndmål för samtliga nämnder i målområdet medarbetare.

Förvaltningarna ska ta fram aktiviteter och handlingsplaner som beskriver hur förvaltningen ska stödja nämnden att uppfylla prioriterade styrdokument, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål och nämnduppdrag.

I nämndernas internbudgetar respektive förvaltningarnas verksamhetsplaner redovisas kopplingen till de olika delarna i målkedjan.

7.2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?

Nämnden har antagit en ram som motsvarar fullmäktiges ram.

Nämnden har i sin internbudget en tydlig koppling till fullmäktiges mål.

I tabellen nedan ges en sammanställning per målområde.

Målområde	Antal nämndmål	Varav nämndmål som är identiska med KF:s mål	Antal KF-mål	Antal indikatorer till nämndens mål
Samhälle	4	3	5	7
Medborgare	5	1	3	14
Ekonomi	2	1	2	2
Verksamhet	3	1	3	4
Medarbetare	3	0	2	9
SUMMA	17	6	15	36

För nämndernas mål inom målområdet medarbetare har kommunstyrelsen fastställt indikatorer.

Av nämndens 17 mål bedöms vid årets slut 8 av nämndens mål uppfyllas och 9 delvis uppfyllas. Det som skiljer sig från bedömningen vid delåret är att målen ”kostnadseffektiv verksamhet” och ”framgångsrikt chefs- och ledarskap” vid slutet av året bedöms som delvis uppfyllda (i delåret bedömdes de kunna uppfyllas vid årets slut). Anledningen är att personalomsättningen bland chefer är högre än vad man bedömt och att det inte finns en kostnadseffektiv balans mellan beläggning och utbud när det gäller bostäder med särskild service enligt LSS och SoL.

Nämnden bedömer sedan sin måluppfyllelse utifrån indikatorer, genomförda aktiviteter i verksamhetsplanen och även andra aktiviteter. Nedan lyfts tre av nämndens mål som exempel, följt av revisionens analys av måluppfyllelsen.

Nämndmål ”erbjuda boende och insatser utifrån behov”

Indikator (vad som ska mätas)	Målvärde (vad som ska uppnås)	Nämndens redovisning 31 december
En bredd i inriktningar på boenden och insatser för specifika målgrupper.	Systematisk analys.	Ingår i arbetet med boendeprocessen.

Aktiviteter i verksamhetsplan (som stödjer nämnden att uppfylla målet)	Förvaltningens redovisning per 31 dec
Skapa fler boendeplatser framför allt inom LSS: via flera vägar såsom omställning/ombyggnation/nybyggnation utveckla andra former av boenden.	GENOMFÖRT. Platser möjliga att ställa om är identifierade och verkställda. Fortsatt arbete sker under 2020.
Utveckla rutiner för omställning anpassning till ändrade förutsättningar samt att utreda om det finns inlåsningseffekter i nuvarande system.	GENOMFÖRT. Utredning gjord gällande den bosociala verksamheten. Arbeta fram strategi- och styrdokument. Verkställs 2020.
Medverka i stadsdelsplanering.	PÅGÅR. Ingår i ordinarie arbete.

Nämndens bedömning av måluppfyllelse

Uppföljningen per den sista december visar att målet uppnås utifrån att en mångfald finns inom boenden och insatser för att möta olika behov. Resultat som bidrar till utveckling inom det kommunövergripande målet ”trygg och attraktiv kommun” är tex :

- För att säkerställa att bostäder med särskild service tillskapas utifrån aktuellt och framtida behov har förvaltningen kartlagt boendeprocessen och arbetar med att skapa ändamålsenliga arbetssätt utifrån den.
- Arbete har påbörjats med att identifiera och följa upp om personer skulle kunna flytta till ordinärt boende med visst stöd.
- För boende och insatser med utgångspunkten, bosocial problematik har utretts och ett utvecklingsarbete pågår. Arbetet omfattar insatser på individnivå samt framtagande av strategiska planer och styrdokument. Arbetet ska verkställas under 2020.

Revisionens analys av måluppfyllelsen

Indikatorn har en tydlig koppling till målet men målvärdet visar inte vad som ska uppnås. Målvärdet ”systematisk analys” anger inte vilken bredd i inriktningar på boenden och insatser nämnden vill ha. En analys kan däremot vara ett sätt att undersöka vad nämnden har för bredd gällande boenden och insatser.

Förvaltningens aktiviteter i verksamhetsplanen har en tydlig koppling till målet men nämndens bedömning av måluppfyllelsen är i vissa delar inte lika tydlig. För boende framgår vad som lett till måluppfyllelsen men det är otydligt vad som skapat mångfalden inom insatser då de aktiviteter som anges i bedömningen och berör insatser endast är påbörjade och inte avslutade.

I verksamhetsplanen anges att medverkan i stadsdelsplanering ingår i det ordinarie arbetet. En aktivitet som redan ingår i det ordinarie arbetet förbättrar inte måluppfyllelsen.

Nämndmål ” insatser av god kvalitet”

Indikator (vad som ska mätas)	Målvärde (vad som ska uppnås)	Nämndens redovisning 31 december
Brukarundersökningar med analys, såväl av handläggning som utförare av tjänst.	2	3
Uppföljning av genomförandeplaner utifrån graden av individuell anpassning och individuellt uppsatta mål, individ-uppföljningar med analys.	1	1
Balans i insatser i relation till behov gällande IFO öppenvård-slutenvård.	Månatlig uppföljning.	Analys genomförd inom internkontroll.

Aktiviteter i verksamhetsplan (som stödjer nämnden att uppfylla målet)	Förvaltningens redovisning per 31 dec
Analysera brukarundersökningar i relation till kostnad och avtalsförutsättningar.	GENOMFÖRT. Ingår i ordinarie uppföljningsarbete
Genomföra kvalitativa undersökningar och brukarundersökningar avseende bemötande, delaktighet och tillgänglighet.	GENOMFÖRT. Den nationella brukarundersökningen inom myndighetsutövning IFO och AFI är genomförda och svaren analyserade.
Ta fram metod för att analysera individuppföljningar och uppföljningar av genomförandeplaner.	

Nämndens bedömning av måluppfyllelse

Uppföljningen per den sista december visar att målet delvis uppnås utifrån att arbete påbörjats men ej än har utvärderats. Resultat som bidrar till utveckling inom det kommunövergripande målet ”goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet” är tex;

- En modell för systematisk uppföljning av individinsatser är utarbetad inom IFO, för att på ett systematiskt sätt bedöma måluppfyllelse av insatsen.
- En uppföljningsmetod på individnivå inom området våld i nära relationen har påbörjats. Uppföljningsmetoden är framtagen av Socialstyrelsen.
- Uppföljningsarbetet följer kvalitetsplanen.

Revisionens analys av måluppfyllelsen

För två indikatorer finns det en tydlighet mellan vad som ska mätas (indikator) och vad som ska uppnås under året (målvärde). För den tredje indikatorn ”balans i insatser i relation till behov” är det otydligt vad målvärdet är. En månatlig uppföljning är inget målvärde utan målvärdet kan här tolkas vara ”balans”. För att regelbundet undersöka balansen mellan insatser och behov kan man däremot göra en månatlig uppföljning.

Förvaltningens aktiviteter i verksamhetsplanen har en tydlig koppling till målet när det gäller att analysera och undersöka kvaliteten. Motiveringen till att målet för året delvis uppfylls blir därför tydlig utifrån perspektiven analys och undersökning. Det framgår dock inte hur resultaten från analyser och undersökningar ska tas om hand för att ge insatser av god kvalitet.

Nämndmål ” klimatsmart kommun”

Indikator (vad som ska mätas)	Målvärde (vad som ska uppnås)	Nämndens redovisning 31 december
Vattenförbrukning per kvm.	-	Ej mätbart.
Arbete enligt koldioxidneutralt Linköping 2025.	-	Miljöarbetet följs upp i samband med verksamhetsuppföljningar.
Arbete med handlingsplan för minska hälso- och miljöskadliga kemikalier samt engångsartiklar i plast.	-	Miljöarbetet följs upp i samband med verksamhetsuppföljningar.

Aktiviteter i verksamhetsplan (som stödjer nämnden att uppfylla målet)	Förvaltningens redovisning per 31 dec
Utveckla samarbete med fastighetsägare och miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, MOS.	PÅGÅR. Ingår i ordinarie arbete.
Avveckla uppdrag- uppföljning av ” omsorg om miljön”.	GENOMFÖRT.
Säkerställa policys inom miljöområdet bland annat minska engångsartiklar i plast.	PÅGÅR. Ingår i ordinarie uppföljningsarbete.

Nämndens bedömning av måluppfyllelse

Uppföljningen per den sista december visar på en positiv utveckling men det finns möjligheter till förbättring, nämndmålet är därför delvis uppnått. Resultat som bidrar till utveckling inom det kommunövergripande målet ”ett klimatsmart Linköping”.

- Krav om systematiskt miljöarbete har formulerats i avtal med leverantörer/utförare och skrivs successivt in av avtal och verksamhetsuppdrag. Miljöarbetet följs upp vid verksamhetsuppföljningarna. Vid genomförda uppföljningarna under året har inga avvikelser noterats.
- Det tidigare arbetsättet ”omsorg om miljön” har avvecklats och förvaltningen arbetar istället utifrån kommunens miljöpolicy. Detta för ett kommungemensamt fokus och inriktning.

Revisionens analys av måluppfyllelsen

Det framgår inte vad nämnden vill uppnå under perioden utifrån indikatorerna då det inte finns några målvärden. Om målet är något man strävar efter behövs en styrning i form av målvärden som visar vad man vill uppnå.

Förvaltningens aktiviteter i verksamhetsplanen ingår redan i det ordinarie arbetet/uppföljningsarbetet så det är otydligt vad som visar på en positiv utveckling. En aktivitet som redan ingår i det ordinarie arbetet förbättrar inte måluppfyllelsen.

Det framgår inte vad leverantörerna/utförarna ska göra i sitt systematiska miljöarbete så det är svårt att säga vad som gjorts som bidragit till en klimatsmart kommun.

Under dialogmöten framför nämnden att allt inte går att mäta i siffror men att nämnden också inför 2020 sett över mål, indikatorer och aktiviteter. De menar att 2019 har varit omvälvande med bland annat organisationsförändringen och

att de ser 2019 som ett lärande år som de tar med sig erfarenheter ifrån till kommande år.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten. Vi har svårt att bedöma nämndens måluppfyllelse för flera mål då det i vissa fall finns en otydlighet kring hur indikatorer, målvärden och genomförda aktiviteter hänger ihop.

Vi rekommenderar nämnden att utveckla sitt arbete med att sätta indikatorer, målvärden och aktiviteter för att bedömningen av måluppfyllelsen ska bli tydlig.

Enligt reglemente för Linköpings kommun ska det till nämndmålen finnas en indikator som används som mätetal för nämndmålen och till varje indikator ska fastställas ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Indikatorn är en av flera underlag för bedömning av måluppfyllelsen. Förutom indikatorer bedömer nämnden måluppfyllelse utifrån genomförda aktiviteter i verksamhetsplanen men även andra aktiviteter som inte ingår i verksamhetsplanen.

7.3 Bevakningsområden

7.3.1 Verksamhetsuppdrag med Leanlink.

Det finns 2 avtalslösa objekt inom social- och omsorgsnämndens ansvarsområde. På sammanträdet i mars 2020 väntas nämnden fatta beslut om en ersättning för samtliga objekt där nämnden och Leanlink inte är överens om ersättningen.

Under året har olika planeringsledare inom förvaltningen och ansvariga chefer för Leanlinks affärsområden diskuterat om vad uppdragen innebär och vilka förväntningar det innebär i tex bemanning. Vid några tillfällen har också respektive ekonomer träffats för att diskutera kostnader.

Nämnden och Leanlink har fortfarande olika bilder av vad verksamheten får kosta utifrån de krav nämnden sätter upp, vilka ska vara likvärdiga för alla verksamheter. Nämnden har därför använt sig av den rutin som är fastställd av kommunstyrelsen vad gäller avtalslösa tillstånd. Nämnden har satt ett snittpris på senaste upphandlingarna med samma krav i avtalen. Förvaltningen ger också förslag till nämnden om att Leanlink själva anger sin kostnad för respektive enhet efter att förvaltningen gett ett snittpris i syfte att skapa bättre förutsättningar för Leanlink att utifrån behov styra kostnader mellan enheterna.

7.3.2 Genomförandet av åtgärdsplan för placeringar av barn och vuxna.

I delårsrapporterna under året har nämnden redovisat att arbete med att åtgärda underskott gällande HVB verksamhet pågår och att det har gett viss effekt. Men att det kvarstår en del arbete för att få en bra process.

I verksamhetsberättelsen redovisas att den beslutade åtgärdsplanen har verkställts under 2019 och för placeringen av vuxna har aktiviteterna i planen haft viss effekt. Sedan hösten 2018 har det skett en minskning av antalet vuxna som placeras på HVB. Förvaltningen har genomfört organisatoriska och verksamhetsnära åtgärder för att minska HVB-placeringarna till exempel HVB-forum. (HVB-forum består av jurister och handläggare i kommunen som diskuterar om placering för att hitta andra lösningar.)

För barn och unga kan inte nämnden bedöma effekterna av aktiviteterna. Barn och unga som placeras på HVB har från februari 2017 successivt ökat fram till december 2019 trots att åtgärder genomförts. Åtgärder som en utbyggd öppenvård, olika handlingsplaner genom åren och ett aktivt arbete med effektiva placeringar. Analyser sker utifrån ett individperspektiv men nämnden menar att en analys även bör ske utifrån ett mer kommunövergripande perspektiv utifrån segregation, gängkriminalitet, inkludering och skolnärvaro. Under året har beslut tagits om att inrätta ett länsgemensamt HVB för ungdomar som kommer drivas av Norrköpings kommun. Kommunerna i Östergötland och region Östergötland går tillsammans in med resurser för att få kortare behandlingstider och för att ungdomarna inte ska vara så långt hemifrån vilket också ger bättre förutsättningar för att insatser från skolan ska underlättas. Arbetssättet med HVB-forum kommer även att provas för HVB-placeringar av unga.

Nämnden kommer för kommande år ha ett fortsatt ekonomiskt fokus på åtgärdsplanen för HVB och när det gäller HVB barn och unga menar nämnden att det krävs mycket arbete från alla involverade samhällsaktörer för att arbeta med orsaken till dagens situation. Under 2020 kommer fortsatt arbete att ske för att förebygga placeringar genom att ge insatser i ett tidigt skede i ett barn eller ungdoms beteendeförändring, alternativt ge stöd till föräldrarna och i förekommande fall samordnat till barn och föräldrar. I arbetet med barn och unga som placeras på HVB har förvaltningen en modell som innebär att innan, under och inför avslut av placeringen ska föräldrar ges stöd och eventuella behov av öppenvård efter avslutad placering ska vara bedömd och planerad. Öppenvården ska verkställas i direkt anslutning till avslutad HVB placering.

7.3.3 Upprättandet av en ny förvaltningsorganisation.

Arbetet med att upprätta den nya förvaltningsorganisationen fortsätter. Tidshorizonten för sammanslagningen är tre år. De tidigare förvaltningarna är inte integrerade med varandra men kommer från 2020 att få en ny organisationsstruktur. Den nya organisationen är indelad i tre delar, barn och unga, vuxna samt äldre och kommer att innebära tydligare målgruppsfokus i

sättet att organisera arbetet. I förhandlingar med facket har kommunen som arbetsgivare lovat att personalen ska få ha delaktighet och inflytande under processen.

7.3.4 Bedömning

Arbetet pågår inom alla tre bevakningsområdena. Revisionen kommer fortsatt följa händelseutvecklingen under kommande år.

8 Undertecknande

Malin Eriksson, sakkunnig
Revisionskontoret

Grundläggande granskning 2019

Barn- och ungdomsnämnden

Revisionsrapport
2020-03-12

Diarienummer: KS9 2019-25
Datum: 2020-03-12
Handläggare: Karin Andersson
Organisation: Revisionskontoret

1 Bakgrund

Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som nämnden har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Granskningen ska vara så omfattande att den ger en stabil grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen följer i huvudsak ett standardprogram med inriktning på intern styrning och kontroll.

Revisionen har i sin riskanalys bedömt att skolresultaten är ett område med stora utmaningar och som därför åsatts högt riskvärde. Revisionen avser att under året löpande bevaka resultaten för eleverna i grundskolan.

Revisorerna har biträtts av sakkunniga yrkesrevisorerna vid revisionskontoret hos Linköpings kommun.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att ge revisorerna underlag till att bedöma nämndens måluppfyllelse och om nämnden har en tillräcklig intern kontroll.

Vid granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende verksamhet och ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Vid den utökade granskningen av skolresultaten ska följande revisionsfråga besvaras:

- Har de åtgärder som nämnden hittills vidtagit för att förbättra elevernas resultat gett förväntad effekt?

3 Granskningsobjekt

Barn- och ungdomsnämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som är utgångspunkt vid analys och bedömning av hur väl den granskade verksamheten fungerar. Vi har tillämpat följande kriterier vid denna granskning:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten har följts genom att ta del av nämndens dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har ingått i vår granskning:

- Internbudget
- Verksamhetsplan
- Delårsrapport och oktoberuppföljning
- Verksamhetsberättelse
- Internkontrollplan och internkontrollrapport
- Protokoll från sammanträden

Följande möten har genomförts:

- Dialog med presidiet i nämnden och förvaltningsledning vid två tillfällen.

Rapporten har genomgått faktakontroll av tjänstepersoner inom förvaltningskontoret.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

Nämnderna ansvarar enligt kommunallagen 6 kap 6 § för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Nämnden tillämpar kommunens modell för mål- och resultatstyrning samt följer anvisningar och mallar för internbudget, verksamhetsplan, delårsrapport och verksamhetsberättelse.

De kommunövergripande målen har brutits ner till 15 nämndmål i internbudgeten. I syfte att förbättra måluppfyllelsen har ett 40-tal aktiviteter samlats i verksamhetsplanen för 2019.

Budget, nämndmål och verksamhetsplan har följts upp och utfallet redovisats i delårsrapport och verksamhetsberättelse. Avvikelse har kommenterats.

Nämnden har genomfört planen för uppföljning av den interna kontrollen för 2019. Planen omfattar följande rutiner:

- Vikariehantering
- Anmälan av säkerhetsbrister inom skolskjuts
- Tillbudsrapportering i förskolan
- Högstadieskolornas drogforebyggande arbete

Åtgärd för förbättrad kontroll har beslutats för samtliga områden som följts upp.

En riskbedömning har gjorts för de rutiner som valts ut för uppföljning. Denna finns noterad i internkontrollplanen. Någon fullständig riskbedömning av förvaltningens processer, omvärld, ekonomi, etc. har inte gjorts för 2019.

Vi har under året granskat ärenden hos nämnden som avser styrande och redovisande dokument. Underlagen till nämndens beslut bedöms vara tillräckliga och besluten i protokollen tydligt formulerade.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Nämnden redovisar en kostnadsomsättning om ca 3,9 Mdr för 2019. Överskottet jämfört med budgeten uppgår till ca 33 Mkr, en avvikelse på knappt 1 %.

De flesta aktiviteterna i verksamhetsplanen för 2019 är pågående vid verksamhetsårets slut.

Nämnden har bedömt måluppfyllelsen för 14 av de 15 nämndmålen.

- Fem mål bedöms som uppfyllda.
- Sju mål bedöms som delvis uppfyllda.

- Två mål bedöms som inte uppfyllda.

Vi delar nämndens bedömning av måluppfyllelsen.

I tabellen nedan redovisas utfallet för nämndindikatorer för elevernas resultat i årskurs 9 samt frånvaro från skolan. Meritvärdet i årskurs 9 fortsätter den positiva trenden under 2019. Andelen elever i årskurs 9 med behörighet till yrkesprogram minskar men ligger över målvärdet. Frånvaron har börjat minska, men det är fortfarande en bit kvar till målvärdena.

Nämndmål	Nämndindikator	2017	2018	2019	Målvärde
Maximalt lärande <i>Alla barn och elever utmanas i sitt lärande och når så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.</i>	Meritvärde i årskurs 9, kommunala skolor (poäng)	218,1	221,6	222,5	220
	Behörighet till yrkesprogram, kommunala skolor, %	78,8	81,4	80,1	80
	Frånvaro åk 1-6, över 15 % (vt), %	6	8,5	8	5
	Frånvaro åk 7-9, över 15 % (vt), %	21	22	20	18
	Frånvaro åk 7-9, över 40 % (vt), %	3	4	3,4	2

Nämnden har två mål som inte har uppfyllts. Båda målen avser skolans kompensatoriska uppdrag, som innebär att skolan genom insatser ska jämna ut skillnader i elevernas förutsättningar. Alla elever ska ha möjlighet att nå kunskapsmålen.

Nämndmål	Nämndindikator	2017	2018	2019	Målvärde
Likvärdiga möjligheter <i>Skolan är en mötesplats som bidrar till likvärdighet.</i>	Behörighet till yrkesprogram uppdelat på elever boende i socioekonomiskt utsatta områden jämfört med andra områden, %				
	• Socioekonomiskt utsatta områden	58	52	49	60
	• Övriga områden	82	88	86	89
	• Skillnad	24	36	37	29
<i>Elevers bakgrund avgör inte möjligheten att lyckas.</i>	Meritvärde i åk 9 utifrån föräldrars utbildningsbakgrund (poäng):				Skillnaderna ska minska utan att totala meritvärdet minskar
	• Högst gymnasial	200	191,9	187,2	
	• Eftergymnasial	247,2	252,3	248,6	
	• Skillnad	47,2	60,4	61,4	

Linköping har relativt gynnsamma förutsättningar både vad gäller budgetmedel, behöriga lärare och föräldrarnas utbildningsbakgrund. Vi har diskuterat måluppfyllelsen vid dialogmötet 2020-02-27 med presidiet i nämnden och förvaltningsledningen. Vi delar nämndens bedömning att Linköpings grundskolor bör ha potential att ytterligare lyfta elevernas kunskapsresultat.

Nämnden avser att rikta ett tydligare fokus mot undervisning, bland annat genom att stärka arbetet med resultatanalys, formulera mätbara mål för skolorna och utveckla konkreta strategier för undervisningsförbättring. Insatserna ligger i linje med modellen skolutveckling från mitten som används i det systematiska kvalitetsarbetet.

Vid dialogtillfället uppger presidiet att strategin framåt är att skolorna ska arbeta intensivt med uppföljning av varje elev. Nämnden avser att sätta upp en plan där varje områdeschef kommer till nämnden och presenterar sina skolor. Nämnden behöver skaffa sig en överblick i syfte att sätta in åtgärder. Under 2019 har nämnden beslutat om en förändrad modell för resursfördelningen till skolenheterna.

7.3 Bedömning

Granskningen som redovisas i denna rapport är underlag till vår bedömning av nämndens måluppfyllelse samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vi **bedömer** att nämnden har uppfyllt fem av 15 mål.

Vi har vid granskningen av det systematiska kvalitetsarbetet för grundskolan konstaterat att det finns brister i styrkedjan mellan huvudmannen och skolenheterna¹.

Vi **bedömer** sammantaget att den interna kontrollen i nämndens verksamhet är tillräcklig, då nämnden och förvaltningsledningen har intensifierat sina ansträngningar att lyfta skolresultaten och skapa likvärdiga förutsättningar för alla elever.

I tabellen nedan redovisas svaren på revisionsfrågorna för granskningen. De sakförhållanden och granskning som redovisas i rapporten utgör underlag till svaren.

¹ Revisionsrapport 2019-07-04, dnr KS9 2018-25

Revisionsfråga	Svar
Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	Delvis. Nämnden har formulerat nämndmål för uppdraget i internbudgeten. Arbete pågår i syfte att utveckla uppföljningsbara mål för skolenheterna. Verksamhetsplanens aktiviteter är pågående.
Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	Ja. Nämndmålen har följts upp och utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen. Analys och åtgärder redovisas.
Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	Ja. Nämndens budget har följts upp och redovisats vid fyra tillfällen under året. Avvikelser kommenteras.
Utför nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende verksamhet och ekonomi?	Ja. Internkontrollplanen har genomförts och resultatet redovisats för nämnden.
Har nämnden gjort och dokumenterat en riskanalys?	Delvis. Riskbedömning har gjorts för de rutiner som följts upp i internkontrollplanen. Nämnden har inte gjort en mera komplett bedömning av risker i verksamheten och omvärlden.
Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	Ja.
Har de åtgärder som nämnden hittills vidtagit för att förbättra elevernas resultat gett förväntad effekt?	Inte möjligt att bedöma. Skolutveckling från mitten fortsätter och är ett långsiktigt arbete. Elevernas resultat är fortsatt ett bevakningsområde för revisionen.

8 Rekommendationer

Vi rekommenderar följande förbättringar av den interna styrning och kontrollen hos barn- och ungdomsnämnden:

- Säkerställa att de åtgärder som pågår och planeras i syfte att förbättra elevernas resultat genomförs och kontinuerligt utvärderas.
- Utveckla stegvis en riskanalys på nämndnivå till att omfatta omvärld, ekonomi och viktiga processer, som exempelvis uppföljning av elevernas resultat, inregistrering av data i verksamhetssystem, kompetensförsörjning och lokalförsörjning.
- Utveckla verksamhetsplanen i riktning mot färre och tydligt avgränsade aktiviteter, som kan utföras under verksamhetsåret. I kommunens modell för mål- och verksamhetsstyrning är tanken att

verksamhetsplanen ska innehålla aktiviteter som bidrar till en bättre måluppfyllelse på kort och/eller lång sikt.

Linköping 2020-03-12

Revisionskontoret

Karin Andersson

Yrkesrevisor

Grundläggande granskning 2019

Bildningsnämnden

Revisionsrapport
2020-03-12

Diarienummer: KS9 2019-26
Datum: 2020-03-12
Handläggare: Karin Andersson
Organisation: Revisionskontoret

1 Bakgrund

Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som nämnden har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Granskningen ska vara så omfattande att den ger en stabil grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen följer i huvudsak ett standardprogram med inriktning på intern styrning och kontroll.

Revisionen har i sin riskanalys bedömt att studieresultaten i gymnasiet och vuxenutbildningen är områden med stora utmaningar och som därför åsatts höga riskvärden. Revisionen avser att under året löpande bevaka studieresultaten.

Revisorerna har biträttats av sakkunniga yrkesrevisorerna vid revisionskontoret hos Linköpings kommun.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att ge revisorerna underlag till att bedöma nämndens måluppfyllelse och om nämnden har en tillräcklig intern kontroll.

Vid granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende verksamhet och ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Vid den utökade granskningen av skolresultaten ska följande revisionsfråga besvaras:

- Har de åtgärder som nämnden hittills vidtagit för att förbättra studieresultaten gett förväntad effekt?

3 Granskningsobjekt

Bildningsnämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som är utgångspunkt vid analys och bedömning av hur väl den granskade verksamheten fungerar. Vi har tillämpat följande kriterier vid denna granskning:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten har följts genom att ta del av nämndens dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har ingått i vår granskning:

- Internbudget
- Verksamhetsplan
- Delårsrapport och oktoberuppföljning
- Verksamhetsberättelse
- Internkontrollplan och internkontrollrapport
- Protokoll från sammanträden

Följande möten har genomförts:

- Dialog med presidiet i nämnden och förvaltningsledning vid två tillfällen.

Rapporten har genomgått faktakontroll av tjänstepersoner inom förvaltningskontoret.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

Nämnderna ansvarar enligt kommunallagen 6 kap 6 § för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Nämnden tillämpar kommunens modell för mål- och resultatstyrning samt följer anvisningar och mallar för internbudget, verksamhetsplan, delårsrapport och verksamhetsberättelse.

De kommunövergripande målen har brutits ner till 13 nämndmål i internbudgeten. I syfte att förbättra måluppfyllelsen har ett 30-tal aktiviteter samlats i verksamhetsplanen för 2019.

Budget, nämndmål och verksamhetsplan har följts upp och utfallet redovisats i delårsrapport och verksamhetsberättelse. Avvikelse har kommenterats.

Nämnden har genomfört planen för uppföljning av den interna kontrollen för 2019. Planen omfattar 12 rutiner, några exempel:

- Representation
- Studieplaner i gymnasiet
- Utbildning i svenska för invandrare
- Det kommunala aktivitetsansvaret

Åtgärd för förbättrad kontroll har beslutats för samtliga områden som följts upp.

En riskbedömning har gjorts för de rutiner som valts ut för uppföljning. Någon fullständig riskbedömning av förvaltningens processer, omvärld, ekonomi, etc. har inte gjorts för 2019.

Vi har under året granskat ärenden hos nämnden som avser styrande och redovisande dokument. Underlagen till nämndens beslut bedöms vara tillräckliga och besluten i protokollen tydligt formulerade.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Nämnden redovisar en kostnadsomsättning om ca 1 Mdr för 2019. Överskottet jämfört med budgeten uppgår till ca 11 Mkr, en avvikelse på drygt 1 %.

Mer än hälften av aktiviteterna i verksamhetsplanen för 2019 är pågående vid verksamhetsårets slut.

Nämnden har bedömt måluppfyllelsen för de 13 nämndmålen.

- Sex mål bedöms som uppfyllda.
- Sju mål bedöms som delvis uppfyllda.

Vi har diskuterat måluppfyllelsen vid dialogmötet 2020-03-02 med presidiet i nämnden och förvaltningsledningen. Vi gör en annan bedömning än nämnden av måluppfyllelsen för två av målen. Det första målet gäller *gymnasieexamen*. Nämnden har bedömt att målet är uppfyllt, medan vi bedömer målet som delvis uppfyllt.

Tabellen nedan visar utfallet för indikatorerna de tre senaste åren samt det önskade läget, målvärdet. Andelen pojkar som når gymnasieexamen inom fyra år minskar kraftigt 2019 och drar ner totalvärdet under målvärdet. Övriga indikatorvärden utvecklas i positiv riktning och ligger på eller över målvärdet. Vi bedömer sammantaget att målet om gymnasieexamen som delvis uppfyllt.

Nämndmål	Nämndindikator	2017	2018	2019	Målvärde
Alla elever i gymnasieskolan når gymnasieexamen	Andel elever som når examen inom fyra år ska öka, %	71	78	74	77
	• Flickor	75	78	78	
	• Pojkar	69	77	70	
	Andel elever i avgångsklasserna som når examen ska öka, %	84	85	90	86
	• Flickor	86	88	88	
	• Pojkar	82	82	92	
	Frånvaron ska minska varje år för både flickor och pojkar, %	13,0	13,0	12,4	12,0
	• Flickor	13,0	13,1	12,7	
	• Pojkar	13,1	13,0	12,1	

Vid dialogmötet uppger presidiet att man vill öka genomströmningen i gymnasiet. Åtgärderna handlar framförallt om följande:

- Öka antalet behöriga elever från grundskolan.
- Satsa mera på introduktionsprogram.

Det andra målet där bedömningarna skiljer sig åt gäller *studieresultaten i vuxenutbildningen*. Nämnden har bedömt målet som delvis uppfyllt, medan vi anser att målet inte är uppfyllt.

Tabellen nedan visar utfallet för indikatorerna de tre senaste åren samt det önskade läget, målvärdet. Två av indikatorerna visar en negativ utveckling under 2019 och utfallet för båda indikatorerna ligger under målvärdena. Det saknas mätdata för den tredje indikatorn, svenska för invandrare. Vi bedömer sammantaget att målet för vuxenutbildningen inte har uppfyllts.

Nämndmål	Nämndindikator	2017	2018	2019	Målvärde
Alla studerande i vuxenutbildningen tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens individuella studieplan	Andel studerande som fullföljt gymnasiala kurser inom vuxenutbildningen ska öka, %	85	86	86	88
	Andel studerande som fullföljt grundläggande kurser inom vuxenutbildningen ska öka, %	90	86	81	91
	Andel elever som slutfört kurs inom svenska för invandrare (sfi) ska öka, %	59	56	Ingen uppgift	Inget målvärde

Nämnden uppger att de flesta elever som läser grundläggande vuxenutbildning har en mycket låg utbildningsbakgrund och därför behov av stöd. Nämndens åtgärder för att vända utvecklingen är framförallt följande:

- Beakta deltagarnas ökade behov av stöd för att kunna fullfölja utbildningen.
- Se över utbildningen svenska för invandrare.
- Kombinera utbildning i svenska med yrkesutbildning.

Nämnden har under 2019 auktoriserat utförare av vuxenutbildning. Systemet införs från och med 2020 och ersätter den tidigare modellen med upphandlad utbildning.

7.3 Bedömning

Granskningen som redovisas i denna rapport är underlag till vår bedömning av nämndens måluppfyllelse samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vi **bedömer** att nämnden har uppfyllt fem av 13 mål.

Vi **bedömer** att den interna kontrollen i nämndens verksamhet är tillräcklig.

I tabellen nedan redovisas svaren på revisionsfrågorna för granskningen. De sakförhållanden och granskning som redovisas i rapporten utgör underlag till svaren.

Revisionsfråga	Svar
Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	Ja. Nämnden har formulerat nämndmål för uppdraget i internbudgeten. Mer än hälften av aktiviteterna i verksamhetsplanen för 2019 är pågående.
Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	Ja. Nämndmålen har följts upp och utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen. Analys och åtgärder redovisas.
Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	Ja. Nämndens budget har följts upp och redovisats vid fyra tillfällen under året. Avvikelser kommenteras.
Utför nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende verksamhet och ekonomi?	Ja. Internkontrollplanen har genomförts och resultatet redovisats för nämnden.
Har nämnden gjort och dokumenterat en riskanalys?	Delvis. Riskbedömning har gjorts för de rutiner som följts upp i internkontrollplanen. Nämnden har inte

	gjort en mera komplett bedömning av risker i verksamheten och omvärlden.
Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	Ja.
Har de åtgärder som nämnden hittills vidtagit för att förbättra elevernas resultat gett förväntad effekt?	Inte möjligt att bedöma. Det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter utvecklas i syfte att förbättra studieresultaten. Studieresultaten är fortsatt ett bevakningsområde för revisionen.

8 Rekommendationer

Vi rekommenderar följande förbättringar av den interna styrning och kontrollen hos bildningsnämnden:

- Säkerställa att de åtgärder som pågår och planeras i syfte att förbättra studieresultaten genomförs och kontinuerligt utvärderas.
- Utveckla stegvis en riskanalys på nämndnivå till att omfatta omvärld, ekonomi och viktiga processer, som exempelvis uppföljning av elevernas resultat, inregistrering av data i verksamhetssystem, kompetensförsörjning och lokalförsörjning.
- Utveckla verksamhetsplanen i riktning mot färre och tydligt avgränsade aktiviteter, som kan utföras under verksamhetsåret. I kommunens modell för mål- och verksamhetsstyrning är tanken att verksamhetsplanen ska innehålla aktiviteter som bidrar till en bättre måluppfyllelse på kort och/eller lång sikt.

Linköping 2020-03-12

Revisionskontoret

Karin Andersson
Yrkesrevisor

Grundläggande granskning 2019

Kultur- och fritidsnämnden

Revisionsrapport
2020-03-12

Diarienummer: KS9 2019-27
Datum: 2020-03-12
Handläggare: Karin Andersson
Organisation: Revisionskontoret

1 Bakgrund

Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som nämnden har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Granskningen ska vara så omfattande att den ger en stabil grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen följer i huvudsak ett standardprogram med inriktning på intern styrning och kontroll.

Revisorerna har biträttats av sakkunniga yrkesrevisorer vid revisionskontoret hos Linköpings kommun.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att ge revisorerna underlag till att bedöma nämndens måluppfyllelse och om nämnden har en tillräcklig intern kontroll.

Vid granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende verksamhet och ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

3 Granskningsobjekt

Kultur- och fritidsnämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som är utgångspunkt vid analys och bedömning av hur väl den granskade verksamheten fungerar. Vi har tillämpat följande kriterier vid denna granskning:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten har följts genom att ta del av nämndens dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har ingått i vår granskning:

- Internbudget
- Verksamhetsplan
- Delårsrapport och oktoberuppföljning
- Verksamhetsberättelse
- Internkontrollplan och internkontrollrapport
- Protokoll från sammanträden

Följande möten har genomförts:

- Dialog med presidiet i nämnden och förvaltningsledning vid ett tillfällen.
- Intervju med biträdande kultur- och fritidschef vid ett tillfälle.

Rapporten har genomgått faktakontroll av tjänstepersoner inom förvaltningskontoret.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

Nämnderna ansvarar enligt kommunallagen 6 kap 6 § för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Nämnden tillämpar kommunens modell för mål- och resultatstyrning samt följer anvisningar och mallar för internbudget, verksamhetsplan, delårsrapport och verksamhetsberättelse.

De kommunövergripande målen har brutits ner till 15 nämndmål i internbudgeten. I syfte att förbättra måluppfyllelsen har 46 aktiviteter samlats i verksamhetsplanen för 2019.

Budget, nämndmål och verksamhetsplan har följts upp och utfallet redovisats i delårsrapport och verksamhetsberättelse. Avvikelse har kommenterats.

Nämnden har genomfört planen för uppföljning av den interna kontrollen för 2019. Planen omfattar följande rutiner:

- Hantering av Linköpingsförslag
- Uppföljning av nämndbeslut
- Nya bidragsformer för idrottsföreningar
- Kontering av fakturor för resor
- Hantering av inköpskort

Åtgärd för förbättrad kontroll har beslutats för fakturor avseende inköp med inköpskort samt för hanteringen av inkomna Linköpingsförslag.

En riskbedömning har gjorts för de processer, rutiner och arbetsmoment där förvaltningen anser att det finns risker. Riskbedömningen för de rutiner som valts ut för uppföljning har dokumenterats i internkontrollplanen. Någon fullständig kartläggning och riskbedömning av förvaltningens processer, omvärld, ekonomi, etc. har inte gjorts för 2019. Enligt uppgift anser förvaltningsledningen att man inte har resurser för ett sådant arbete.

Vi har under året granskat ärenden hos nämnden som avser styrande och redovisande dokument. Underlagen till nämndens beslut bedöms vara tillräckliga och besluten i protokollen tydligt formulerade.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Nämnden redovisar en kostnadsomsättning om ca 407 Mkr för 2019. Nämnden redovisar ett mindre överskott jämfört med budget.

Ca 60 % av aktiviteterna i verksamhetsplanen för 2019 var genomförda vid verksamhetsårets slut.

Nämnden har bedömt måluppfyllelsen för de 15 nämndmålen.

- Sju mål bedöms som uppfyllda.
- Åtta mål bedöms som delvis uppfyllda.

Vi delar nämndens bedömning av måluppfyllelsen.

Nämnden har följt de kommunövergripande anvisningarna för bedömning av måluppfyllelse. Både utfallet för nämndindikatorer och genomförda aktiviteter under året har beaktats. Att ca 40 % av aktiviteterna i verksamhetsplanen inte kunnat avslutas under året drar, enligt vår bedömning, ner måluppfyllelsen för åtminstone sex av målen. Verksamhetsplanen kan vara alltför omfattande.

7.3 Bedömning

Granskningen som redovisas i denna rapport är underlag till vår bedömning av nämndens måluppfyllelse samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vi **bedömer** att nämnden har uppfyllt sju av 15 mål.

Vi **bedömer** att den interna kontrollen i nämndens verksamhet är tillräcklig.

I tabellen nedan redovisas svaren på revisionsfrågorna för granskningen. De sakförhållanden och granskning som redovisas i rapporten utgör underlag till svaren.

Revisionsfråga	Svar
Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	Ja. Nämnden har formulerat nämndmål för uppdraget i internbudgeten. Aktiviteter som syftar till att ytterligare förbättra verksamheterna finns i förvaltningens verksamhetsplan.
Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	Ja. Nämndmålen har följts upp och utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen. Analys och åtgärder redovisas.
Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	Ja. Nämndens budget har följts upp och redovisats vid fyra tillfällen under året. Avvikelser kommenteras.
Utför nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende verksamhet och ekonomi?	Ja. Internkontrollplanen har genomförts och resultatet redovisats för nämnden.
Har nämnden gjort och dokumenterat en riskanalys?	Delvis. Riskbedömning har gjorts för de rutiner som följts upp i internkontrollplanen. Nämnden har inte gjort en mera komplett bedömning av risker i verksamheten och omvärlden.
Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	Ja.

8 Rekommendationer

Vi rekommenderar följande förbättring av den interna styrning och kontrollen hos kultur- och fritidsnämnden:

- Utveckla verksamhetsplanen i riktning mot färre och tydligt avgränsade aktiviteter, som kan utföras under verksamhetsåret.

Linköping 2020-03-12

Revisionskontoret

Karin Andersson

Yrkesrevisor

Grundläggande granskning 2019

Arbetsmarknadsnämnden

Revisionsrapport
2020-03-13

Diarienummer: KS9 2019-28
Datum: 2020-03-13
Handläggare: Karin Andersson
Organisation: Revisionskontoret

1 Bakgrund

Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som nämnden har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Granskningen ska vara så omfattande att den ger en stabil grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen följer i huvudsak ett standardprogram med inriktning på intern styrning och kontroll.

Revisionen har i sin riskanalys bedömt att integration och egenförsörjning är områden med stora utmaningar och som därför åsatts höga riskvärden. Revisionen avser att under året löpande bevaka resultatet av kommunens arbetsmarknadsinsatser samt utvecklingen för långvarigt försörjningsstöd.

Revisorerna har biträttats av sakkunniga yrkesrevisorerna vid revisionskontoret hos Linköpings kommun.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att ge revisorerna underlag till att bedöma nämndens måluppfyllelse och om nämnden har en tillräcklig intern kontroll.

Vid granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styr signaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende verksamhet och ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Vid den utökade granskningen av skolresultaten ska följande revisionsfråga besvaras:

- Har nämnden uppnått, eller förflyttat sig i rätt riktning, avseende målet att antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska under perioden 2019-2022?

3 Granskningsobjekt

Arbetsmarknadsnämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som är utgångspunkt vid analys och bedömning av hur väl den granskade verksamheten fungerar. Vi har tillämpat följande kriterier vid denna granskning:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten har följts genom att ta del av nämndens dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har ingått i vår granskning:

- Internbudget
- Verksamhetsplan
- Delårsrapport och oktoberuppföljning
- Verksamhetsberättelse
- Internkontrollplan och internkontrollrapport
- Protokoll från sammanträden

Följande möten har genomförts:

- Dialog med presidiet i nämnden och förvaltningsledningen vid utbildningsförvaltningen vid tre tillfällen. Vid det tredje dialogtillfället deltog dessutom social- och omsorgsdirektören samt chefen för avdelningen för försörjningsinsatser vid social- och omsorgsförvaltningen.
- Intervju med chefen för avdelningen för arbetsmarknadsinsatser vid utbildningsförvaltningen.

Rapporten har genomgått faktakontroll av tjänstepersoner inom de två berörda förvaltningarna.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

Nämnderna ansvarar enligt kommunallagen 6 kap 6 § för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten.

Nämnden tillämpar kommunens modell för mål- och resultatstyrning samt följer anvisningar och mallar för internbudget, verksamhetsplan, delårsrapport och verksamhetsberättelse.

De kommunövergripande målen har brutits ner till 11 nämndmål i internbudgeten. I syfte att förbättra måloppfyllelsen har ett 50-tal aktiviteter samlats i verksamhetsplanen för 2019. Aktiviteterna utförs av utbildnings- eller social- och omsorgsförvaltningen.

Budget, nämndmål och verksamhetsplan har följts upp och utfallet redovisats i delårsrapport och verksamhetsberättelse. Avvikelse har kommenterats.

Nämnden har i allt väsentligt genomfört kontrollaktiviteterna i planen för uppföljning av den interna kontrollen för 2019. Planen omfattar sex rutiner, några exempel:

- Deltagare hos arbetsmarknadscentrum har en uppdaterad handlingsplan
- Kvalitetssäkring av statistik över utfall av arbetsmarknadsanställningar
- Barnperspektivet beaktas i utredning av ärenden som varit aktuella i två år och det finns barn 0-17 år
- Utbetalningar av ekonomiskt bistånd

Inga väsentliga avvikelser av systematisk karaktär noterades.

En riskbedömning har gjorts för de rutiner som valts ut för uppföljning. Någon fullständig riskbedömning av förvaltningens processer, omvärld, ekonomi, etc. har inte gjorts för 2019.

Vi har under året granskat ärenden hos nämnden som avser styrande och redovisande dokument. Underlagen till nämndens beslut bedöms vara tillräckliga och besluten i protokollen tydligt formulerade.

7.2 Nämndens måloppfyllelse

Nämnden redovisar en kostnadsomsättning om ca 460 Mkr för 2019. Nämnden redovisar ett nollresultat efter tilläggsanslag om 25 Mkr.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har successivt ökat. I budgeten för 2019 flyttades 9 Mkr från ekonomiskt bistånd till en ny budgetpost för finansiering av arbetsmarknadsinsatser. Förväntan om en minskning av kostnaderna för biståndet har dock inte infriats under 2019, då inflödet av nya invånare med behov av ekonomiskt stöd från kommunen varit betydande.

Istället har kostnaderna ökat och nämnden redovisar ett underskott om 42 Mkr för budgetposten ekonomiskt bistånd för 2019. Kommunfullmäktige har under året tilldelat nämnden ett tilläggsanslag om 25 Mkr för att täcka underskottet.

Två tredjedelar av aktiviteterna i verksamhetsplanen för 2019 var genomförda vid verksamhetsårets slut.

Nämnden har bedömt måluppfyllelsen för tio av de 11 nämndmålen.

- Sex mål bedöms som uppfyllda.
- Tre mål bedöms som delvis uppfyllda.
- 1 mål bedöms som inte uppfyllt.

Vi delar nämndens bedömning av måluppfyllelsen.

Vi har diskuterat måluppfyllelsen med presidiet i nämnden och förvaltningsledningarna vid dialogmötet 2020-02-28.

Nämndens huvudmål är att minska antalet personer som får försörjningsstöd och därmed kommunens kostnader för stödet. I tabellen nedan sammanfattas utfallet för indikatorerna för försörjningsstöd de senaste tre åren. Mätetalen utvecklas i fel riktning och man är långt från målvärdena. Målet är därmed inte uppfyllt.

Nämndmål	Nämndindikator	2017	2018	2019	Målvärde
Antal hushåll i Linköping som uppbär försörjningsstöd ska minska 2019-2022	Antal hushåll med försörjningsstöd i december	2 996	3 130	3 128	2 800
	Antal vuxna biståndsmottagare med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd, aktuell > 2 år	1 384	1 387	1 481	1 150
	Barn i befolkningen som under året ingått i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen (%)	4,8	4,6	4,8	4,2

Linköping har en historia med många invånare i långvarigt försörjningsstöd. I och med bildandet av arbetsmarknadsnämnden 1 januari 2019 har kommunen för första gången en nämnd som har invånarnas förmåga till egenförsörjning eller aktivering som sin huvuduppgift.

Nämnden stöds av avdelningen för försörjningsinsatser (AFI) inom social- och omsorgsförvaltningen och avdelningen för arbetsmarknad och integration (AMI) inom utbildningsförvaltningen.

En väl fungerande samverkan med bildningsnämnden är viktig, då denna nämnd ansvarar för vuxenutbildningen inklusive svenska för invandrare. Arbetsmarknadsnämnden har gemensamma presidieträffar med social- och omsorgsnämnden samt bildningsnämnden tre gånger per år. Syftet är att säkerställa att nämnderna prioriterar insatser som hjälper kommunen att lösa problematiken kring det ekonomiska biståndet.

Presidiet uttrycker en stark tro på att utvecklingen för det ekonomiska biståndet går att vända. Förvaltningarna arbetar alltmer systematiskt med målgruppen. Arbetet har varit framgångsrikt under 2019, då 748 personer (2018: 677) har deltagit i arbetsträning, praktik och arbetsmarknadsanställningar. 310 personer (2018: 182) har gått vidare från arbetsmarknadscentrum till arbete eller studier.

Den genomsnittliga kostnaden för försörjningsstödet var 9 204 kr per månad och hushåll under 2019. Varje person som helt eller delvis kan övergå till avlönat arbete eller studiemedel ger en märkbar effekt på kommunens kostnader för biståndet.

Flödet av deltagare från arbetsmarknadscentrum tillbaka till försörjningsstödet var 429 personer 2019. Förvaltningarna uppger att arbete inte är ett realistiskt alternativ för många personer som tagit emot försörjningsstöd under lång tid eller kommer till Sverige som kvotflykting. Personer som bedöms sakna arbetsförmåga måste erbjudas andra insatser hos kommunen eller andra aktörer.

Nämnden behandlade vid sitt sammanträde 2020-02-12 en utredning om heltidsaktivering för mottagare av försörjningsstöd. För närvarande finns det ca 4 000 biståndsbehövande i Linköpings kommun. Av dessa är ca 1 000 personer kodade som arbetslösa. Ytterligare ca 800 personer kan vara aktuella för heltidsaktivering. Sammanlagt är det således ca 1 800 personer som ingår i målgruppen för heltidsaktivering.

Nämnden beslutade att ge utbildnings- och arbetsmarknadsdirektören i uppdrag att utreda förutsättningarna för att genomföra heltidsaktivering i Linköpings kommun.

Arbetsmarknadscentrum fokuserar numera på de personer som bedöms ha arbetsförmåga. Dessa ska bli anställningsbara med hjälp av vägledning, arbetsträning, praktik och studier. Verksamheten finansieras delvis av tillfälliga medel från bland annat den statliga delegationen mot segregation och satsningar från kommunfullmäktige. Pengarna används till att betala anställningsstöd och handledarstöd till de arbetsplatser som tar emot deltagarna från arbetsmarknadscentrum. Det finns risk att deltagarna inte hinner uppnå anställningsbarhet innan den tillfälliga finansieringen upphör.

7.3 Bedömning

Granskningen som redovisas i denna rapport är underlag till vår bedömning av nämndens måluppfyllelse samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Vi **bedömer** att nämnden har uppfyllt sex av 11 mål.

Vi **bedömer** att den interna kontrollen i nämndens verksamhet är tillräcklig.

I tabellen nedan redovisas svaren på revisionsfrågorna för granskningen. De sakförhållanden och granskning som redovisas i rapporten utgör underlag till svaren.

Revisionsfråga	Svar
Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	Ja. Nämnden har formulerat nämndmål för uppdraget i internbudgeten. Två tredjedelar av aktiviteterna i verksamhetsplanen är genomförda.
Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	Ja. Nämndmålen har följts upp och utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen. Analys och åtgärder redovisas.
Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	Ja. Nämndens budget har följts upp och redovisats vid fyra tillfällen under året. Avvikelser kommenteras. Åtgärdsplan har beslutats med anledning av årets underskott.
Utför nämnden ett systematiskt arbete med den interna kontrollen avseende verksamhet och ekonomi?	Ja. Internkontrollplanen har i allt väsentligt genomförts och resultatet redovisats för nämnden.
Har nämnden gjort och dokumenterat en riskanalys?	Delvis. Riskbedömning har gjorts för de rutiner som följts upp i internkontrollplanen. Nämnden har inte gjort en mera komplett bedömning av risker i verksamheten och omvärlden.
Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	Ja.
Har nämnden uppnått, eller förflyttat sig i rätt riktning, avseende målet att antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska under perioden 2019-2022?	Nej. Antal hushåll med försörjningsstöd är oförändrat i december 2019. Antal personer med bistånd i över två år har ökat med knappt 100 personer. Andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd har ökat. Drygt 400 personer har lämnat arbetsmarknadscentrum och återgått till försörjningsstöd.

8 Rekommendationer

Vi rekommenderar följande förbättringar av den interna styrning och kontrollen hos arbetsmarknadsnämnden:

- Säkerställa att de verksamheter som nämnden ansvarar för har de ekonomiska förutsättningarna som krävs för att uppnå fullmäktiges mål avseende ekonomiskt bistånd.
- Utveckla produktionen av statistik som visar nämndens prestationer över tid. Statistiken bör minst avse följande delar:
 - Inflöde
 - Utflöde till arbete, studier, annan aktivering, försörjningsstöd
 - Effekterna på försörjningsstödet
- Utveckla stegvis en riskanalys på nämndnivå till att omfatta omvärld, ekonomi och viktiga processer.
- Utveckla verksamhetsplanen i riktning mot färre och tydligt avgränsade aktiviteter, som kan utföras under verksamhetsåret. I kommunens modell för mål- och verksamhetsstyrning är tanken att verksamhetsplanen ska innehålla aktiviteter som bidrar till en bättre måluppfyllelse på kort och/eller lång sikt.

Linköping 2020-03-13

Revisionskontoret

Karin Andersson
Yrkesrevisor

Revisionsrapport —
grundläggande
granskning av
Samhällsbyggnadsnämnden

2020-03-11

Diarienummer: KS9 2019-29
Datum: 2020-03-11
Handläggare: Peter Alexanderson
Organisation: Revisionskontoret

Sammanfattning

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Vi har kommit fram till följande bedömningar:

- Nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Vid avvikelser genomförs åtgärder.
- Nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning, uppföljning och rapportering. En redogörelse görs för vilka omständigheter som gjort att nämnden uppvisar ett negativt resultat enligt redovisningen.
- Nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll för 2019 avseende verksamhet. Det finns en röd tråd mellan nämndens mål och de kontrollmoment som genomförs. Nämnden har inte genomfört en dokumenterad riskanalys vilket vi ser som en brist.
- Nämnden har tydliga beslutsunderlag och protokoll. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är tillfredsställande.
- Nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten. För de mål som inte uppfyllts under 2019 redogörs för vilka åtgärder som planeras under 2020.

Innehåll

1	Bakgrund	1
2	Syfte och revisionsfrågor	1
3	Granskningsobjekt	2
4	Avgränsning	2
5	Revisionskriterier	2
6	Metod	2
7	Resultat av granskningen	3
7.1	Nämndens styrning och kontroll	3
7.1.1	Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	3
7.1.2	Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	4
7.1.3	Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	5
7.1.4	Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	6
7.1.5	Bedömning	6
7.2	Nämndens måluppfyllelse	6
7.2.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	7
8	Fördjupningsfrågor	8
	<ul style="list-style-type: none">• Hur kommunen förbereder sig inför ett eventuellt beslut om höghastighetsbana.	8
	Bedömning	8
9	Undertecknande	9

1 Bakgrund

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Revisorerna biträds av sakkunniga yrkesrevisorer vid granskningen.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om samhällsbyggnadsnämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Följande frågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en egen riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

3 Granskningsobjekt

Samhällsbyggnadsnämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.
- SKL:s tolkning av intern kontroll. Skriften ”intern kontroll – för förtroende, trygghet och utveckling” ISBN: 978-91-7585-703-9, 2018.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten följts genom att den sakkunnige tar del av dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har analyserats:

- Nämndens internbudget för 2019.
- Nämndens delårsrapporter per sista april, augusti och oktober 2019.
- Nämndens verksamhetsberättelse för 2019.
- Nämndens internkontrollplan och internkontrollrapport för 2019.
- Nämndens protokoll från sammanträden under 2019.

Följande dokument har vi tagit del av:

- Samhällsbyggnadsförvaltningen verksamhetsplan för 2019 och planens uppföljningar per sista augusti och sista december.

Kompletterande frågor har ställts till nämndens presidium och tjänstepersoner vid årets dialoger med nämnden. Ytterligare frågor har även ställts till ekonomichef och chefen för kvalitet och utvärdering.

Avstämningar i granskningsarbetet har gjorts mellan sakkunnig och revisorer.

Rapporten har faktakontrollerats av tjänstepersoner bygg och miljöförvaltningen.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

7.1.1 Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?

Nämnden har följt upp och rapporterat verksamhetens resultat i delårsrapport och verksamhetsberättelse.

Nämnden har sammanställt uppföljning i delårsrapporter per sista april (behandlades på sammanträdet i maj) samt sista augusti (behandlades på sammanträdet i september) och sista oktober (behandlades på sammanträdet i november). I dessa delårsrapporter redovisas resultat, effekter, avvikelser samt utveckling både hittills och framöver för nämndens ansvarsområde.

Månadsrapporter med ekonomiskt utfall samt prognos för helåret 2019 har rapporterats till nämnden avseende sista februari (rapporterades vid sammanträdet i mars) sista mars (rapporterades vid sammanträdet i april), sista maj (rapporterades vid sammanträdet i juni), sista september (rapporterades vid sammanträdet i oktober) och sista november (rapporterades vid sammanträdet i december).

Nämnden har under året prognostiserat ett mindre överskott i förhållande till budget. I samband med redovisning av bokslut 2019 redogörs för att nämnden uppvisar ett underskott om 42 918 tkr. Underskottet beror helt på nya redovisningsregler inom exploateringsverksamheten. Om effekterna av de nya redovisningsreglerna isoleras blir resultatet ett överskott på 683 tkr och detta återspeglar nämndens egentliga sammanlagda ekonomiska resultat.

I verksamhetsberättelsen redogörs för ett nytt avtal avseende färdtjänst som innebär ökade kostnader. Under 2019 har nämnden klarat de ökade kostnaderna inom budget men aviserar att fördyringen kan bli ännu större under 2020 och framåt.

Nämnden redovisar i delårsrapporterna ett prognostiserat utfall av nämndmålen. Det prognostiserade utfallet per sista augusti visar att 19 av nämndens 20 nämndmål förväntas uppnås under 2019.

I budget 2019 med plan för 2020-2022 har kommunfullmäktige gett samtliga nämnder nio strategiska utvecklingsuppdrag. Samhällsbyggnadsnämnden har också getts ett nämndspecifikt utvecklingsuppdrag. I nämndens verksamhetsberättelse redovisas att fyra av de gemensamma uppdragen är genomförda och att resterande fem pågår. De pågående uppdragen är:

Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att förenkla och förkorta etableringstiden för nyanlända.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs i verksamhetsberättelsen.
Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att minska sociala skillnader och för att skapa en sammanhållen kommun.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs i verksamhetsberättelsen.

Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att tillvarata digitaliseringens möjligheter.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs i verksamhetsberättelsen.
Samtliga nämnder ska se över sina avgifter i relation till privatpersoner och företag för ökad transparens, likställighet och koppling mellan avgift och utfört arbete.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs ej i verksamhetsberättelsen.
Samtliga nämnder ska fasa ut engångsartiklar i plast i kommunens verksamhet till år 2020, genom att inte förlänga eller teckna nya inköpsavtal för sådana artiklar och ersätta med alternativ av biomassa.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs i verksamhetsberättelsen.

Följande nämndspecifika strategiska utvecklingsuppdrag fick samhällsbyggnadsnämnden från kommunfullmäktige i budget 2019: ”Uppdrag till samhällsbyggnadsnämnden att höja nivån på stadsmiljön med tätare skötselintervaller. Borttagande av klotter ska samordnas inom koncernen.”

Uppdraget redovisas i verksamhetsberättelsen som pågående

I verksamhetsberättelsen redovisas att arbete pågår i enlighet med lokalförsörjningsplanen genom att nämnden analyserar och förbereder för att klara ett 10-årigt lokalbehov i den fastighet som förvaltningen ska flytta till under 2021.

Nämndens behov av kommunens centrala upphandlingsresurser (upphandlingscenter) är begränsad eftersom nämnden har egen upphandlingskompetens inom samhällsbyggnad. Nämnden redovisar dock att nämndens egen upphandlingsverksamhet kommer att vidareutveckla sitt arbete och planering.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Vid avvikelser genomförs åtgärder. Vi bedömer att det i verksamhetsberättelsen finns tydlig redogörelse för mål och uppdrag som nämnden fått samt vilka åtgärder som vidtagits och vad som planeras för de uppnå mål och uppdrag.

7.1.2 Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?

Nämnden har under året fastställt internbudget för 2019 och godkänt delårsrapporter per sista april, sista augusti och sista oktober. Bokslut och verksamhetsberättelsen för 2019 fastställdes på sammanträde i februari 2020.

På nämndens sammanträde i mars fattades beslut om reviderad budget 2019 i enlighet med fullmäktiges beslut.

Nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat inom nämnden och i enlighet med kommunens anvisningar.

Vid nämndens sammanträde i december fattades beslut att översända begäran till kommunstyrelsen om utökad budgetram avseende kostnad för verksamhet kopplad till ökat bostadsbyggande.

Nämnden har under året prognostiserat ett mindre överskott i förhållande till budget. I samband med redovisning av bokslut 2019 redogörs för att nämnden uppvisar ett underskott om 42 918 tkr. Underskottet beror helt på nya redovisningsregler inom exploateringsverksamheten. Om effekterna av de nya redovisningsreglerna isoleras blir resultatet ett överskott på 683 tkr och detta återspeglar nämndens egentliga sammanlagda ekonomiska resultat. Nämndens investeringsbudget redovisas också enligt bokslut, - 94 000 tkr och exkluderat utfall av regelförändringar + 6 223 tkr.

Bakomliggande orsaker till det ekonomiska resultatet förklaras och analyseras i rapporten.

Under året har nämnden även fått information om arbetet med internbudget 2020 med plan för 2021-2023 och godkände budget för nästkommande år under oktobersammanträdet. Av protokollen framgår att nämndledamöterna är aktiva i budgetarbetet.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning, uppföljning och rapportering. Vi ser det som positivt att det finns en tydlig redogörelse för vad regelförändringarna inneburit för nämndens ekonomi.

7.1.3 Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

Kommunallagen 6 kap 6 § säger att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Enligt SKR (Sveriges kommuner och regioner) är intern kontroll inte styrning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete i största allmänhet utan inriktad på att skapa och vidmakthålla en robust organisation för verksamheten med aktiva och säkra processer och rutiner. Den interna kontrollen är en del av styrningen, den ligger inte utanpå eller vid sidan av. En ändamålsenlig intern kontroll som fyller sin funktion förebygger, upptäcker och åtgärdar. Det innebär att det finns bestämda processer och rutiner och att dessa följs och följs upp. Det innebär också att finns en rimlig avvägning av kostnaderna för riskanalys, kontroller och uppföljning i förhållande till verksamhetens mål, karaktär och kostnader. I reglemente för Linköpings kommun framgår att nämnder årligen ska ta fram en särskild internkontrollplan och följa upp planen i en internkontrollrapport.

Nämnden har ingen dokumenterad risk- och väsentlighetsanalysen som underlag till internkontrollplanen. Enligt uppgift från förvaltningen kommer det att tas fram under 2020.

I internkontrollrapport 2019 redovisas hur internkontrollarbetet bedrivits under året, resultatet av de fyra internkontrollpunkter som nämnden fastslagit samt vilka åtgärder som ska göras för att komma till rätta med de brister som identifierats.

Nämndens internkontrollanter har inte fattat beslut om några ytterligare internkontrollpunkter.

I nämndens internkontrollplan redovisas riskanalysen för de kontrollpunkter som finns med i planen för 2019.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll för 2019 avseende verksamhet. Det finns en röd tråd mellan nämndens mål och de kontrollmoment som genomförs.

Det är en brist att nämnden inte har en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalysen som underlag till internkontrollplanen. Vi rekommenderar att nämnden formaliserar arbetet med riskanalysen och att det tydliggörs på vilket sätt nämnden är delaktig i detta arbete.

7.1.4 Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Nämnden har under året haft 11 sammanträden. Närvaron från ledamöterna är god då minst nio av nämndens 11 ledamöter har närvarat vid samtliga sammanträden under året.

Vi har gått igenom samtliga nämndens protokoll under året. Det finns en tydlig ärendebeskrivning, förslag till beslut samt beslut. Besluten är formulerade tydligt och likaså framgår det vilka som besluten tilldelas. Uppdrag givna av kommunfullmäktige samt kommunstyrelsen finns med i nämndens protokoll.

Huvuddelen av nämndens beslutsärenden avser detaljplanebeslut. För att kunna uttala oss om det finns tillfredsställande beslutsunderlag måste en särskild ärendeanskning göras.

7.1.5 Bedömning

Utifrån vår översiktliga granskning bedömer vi att nämnden har tydliga beslutsunderlag och protokoll. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är tillfredsställande.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ansvarar nämnderna för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de

bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. I reglemente för Linköpings kommun framgår modellen för mål- och verksamhetsstyrningen och att den ska säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och verksamheter har mål och aktiviteter som leder mot av fullmäktige beslutade mål och uppdrag. Kommunens målkedja består av kommunövergripande mål, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål, nämnduppdrag, indikatorer, aktiviteter och handlingsplaner.

De kommunövergripande målen anges inom fem målområden i kommunens budget; samhälle, medborgare, ekonomi, verksamhet och medarbetare.

Nämndmålen ska utformas på ett sådant sätt att styrelsen och nämnderna uppfyller styrdokumentens viljeinriktning, de berörda kommunövergripande målen, de strategiska utvecklingsuppdragen samt basuppdragen. Till nämndmålen ska det finnas en indikator som används som mätetal för nämndmålen och utgör ett underlag för värdering och analys av måluppfyllelse. Till varje indikator fastställs ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Kommunstyrelsen ska utifrån rollen som arbetsgivare besluta om nämndmål för samtliga nämnder i målområdet medarbetare.

Förvaltningarna ska ta fram aktiviteter och handlingsplaner som beskriver hur förvaltningen ska stödja nämnden att uppfylla prioriterade styrdokument, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål och nämnduppdrag.

I nämndernas internbudgetar respektive förvaltningarnas verksamhetsplaner redovisas kopplingen till de olika delarna i målkedjan.

7.2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?

Nämnden har antagit en ram som motsvarar fullmäktiges ram.

Nämnden har i sin internbudget en tydlig koppling till fullmäktiges mål.

I tabellen nedan ges en sammanställning per målområde.

Målområde	Antal nämndmål	<i>Varav nämndmål som är identiska med KF:s mål</i>	<i>Antal KF-mål</i>	Antal indikatorer till nämndens mål
Samhälle	10	0	5	26
Medborgare	2	0	3	3
Ekonomi	2	0	2	3
Verksamhet	3	0	5	3
Medarbetare	3	3	3	9
SUMMA	20	3	15	44

I nämndens verksamhetsberättelse och i uppföljning av förvaltningens verksamhetsplan redovisas måluppfyllelsen för 2019 samt vilka åtgärder som

genomförts för att uppnå målen. Redovisningen visar att 15 av nämndens 20 nämndmål har uppnåtts under 2019.

De mål som ej uppnåtts är Trygga och tillgängliga offentliga miljöer, Ökad trafiksäkerhet, Stärkt demokrati och inflytande, God tillgänglighet, professionell och effektiv handläggning samt Framgångsrikt chefs- och ledarskap.

I verksamhetsberättelsen redogörs för vilka åtgärder som vidtagits under året. Avseende målet Framgångsrikt chefs- och ledarskap, finns en negativ trend då chefsomsättningen har ökat.

Nämndmålen inom målområdet medarbetare följs upp med indikatorer som är identiska med KF:s indikatorer till mål inom samma målområde.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten.

Nämnden har redovisat på ett tydligt sätt sin bedömning av måluppfyllelsen och till varje mål redogörs för vilka åtgärder som vidtagits för att nå målen.

Enligt reglemente för Linköpings kommun ska det till nämndmålen finnas en indikator som används som mätetal för nämndmålen och till varje indikator ska fastställas ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Indikatorn är en av flera underlag för bedömning av måluppfyllelsen.

8 Fördjupningsfrågor

I den grundläggande granskningen har ingått att granska:

- Hur kommunen leder och samordnar exploateringen av området Folkungavallen.
- Hur kommunen förbereder sig inför ett eventuellt beslut om höghastighetsbana.

Bedömning

Vi bedömer att den lärandeprocess som nämnden lyfter fram att man utgår ifrån som baseras på erfarenheter från Vallastaden. Beslut om att skicka detaljplanen på granskning om fattades år 2016 i februari vilket snart är 4 år sedan. Därför är det bra att planen ses över. I vår bedömning kring projektstyrningsmodellens formella utformning och relevans för exploateringen av Folkungavallen bedömer vi som funktionell.

Vår bedömning är att Ostlänken-projektet berör de tre förstnämnda ansvarsområdena inom området mark- och översiktsplanering som anges i

kommunstyrelsens reglemente och att ansvaret för frågorna är funktionellt placerade i den kommunala organisationen.

För ytterligare redogörelse av resultat och bedömning av de fördjupade frågorna se bil 1.

9 Undertecknande

Karin Helin Lindkvist
Certifierad kommunal revisor
KPMG

Revisionsrapport —
grundläggande
granskning av

Bygg- och miljönämnden

2020-03-11

Diarienummer: KS9 2019-30
Datum: 2020-03-11
Handläggare: Peter Alexanderson
Organisation: Revisionskontoret

Sammanfattning

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Vi har kommit fram till följande bedömningar:

- Nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Vid avvikelser genomförs åtgärder.
- Nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning, uppföljning och rapportering. Prognoserna som lämnats under året uppvisar en relativt god överensstämmelse med resultat för 2019.
- Nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll för 2019 avseende verksamhet. Det finns en röd tråd mellan nämndens mål och de kontrollmoment som genomförs. Nämnden har genomfört en riskanalys men den finns inte som dokumenterat beslutsunderlag i nämnden.
- Nämnden har tydliga beslutsunderlag och protokoll. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är tillfredsställande.
- Nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten. För de mål som inte uppfyllts under 2019 redogörs för vilka åtgärder som planeras under 2020.

Innehåll

1	Bakgrund	1
2	Syfte och revisionsfrågor	1
3	Granskningsobjekt	2
4	Avgränsning	2
5	Revisionskriterier	2
6	Metod	2
7	Resultat av granskningen	3
7.1	Nämndens styrning och kontroll	3
7.1.1	Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?	3
7.1.2	Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?	4
7.1.3	Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?	4
7.1.4	Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?	5
7.1.5	Bedömning	5
7.2	Nämndens måluppfyllelse	5
7.2.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?	6
8	Undertecknande	7

1 Bakgrund

Enligt revisionsplanen ska varje nämnd och styrelse granskas grundläggande. Grundläggande granskning genomförs av samtliga nämnder varje år. Den grundläggande granskningen innehåller granskning av måluppfyllelse samt den interna styrningen och kontrollen. Granskningen är löpande till sin karaktär.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisionen bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet.

Inom den grundläggande granskningen för revisorerna dialog med presidier och förvaltningsledning om nämndens styrning, uppföljning och analys av måluppfyllelsen.

Revisorerna biträds av sakkunniga yrkesrevisorer vid granskningen.

2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om bygg- och miljönämnden har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Följande frågor besvaras:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?
- Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?
- Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?
- Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?
- Har nämnden gjort och dokumenterat en egen riskanalys?
- Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

3 Granskningsobjekt

Bygg- och miljönämnden.

4 Avgränsning

Granskningen är översiktlig.

5 Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, slutsatser och bedömningar bygger på:

- Kommunallag (2017:725).
- Reglemente för Linköpings kommun, beslutat av kommunfullmäktige.
- Linköpings kommuns budget för 2019 med plan för 2020-2022, fastställd av fullmäktige.
- SKL:s tolkning av intern kontroll. Skriften ”intern kontroll – för förtroende, trygghet och utveckling” ISBN: 978-91-7585-703-9, 2018.

6 Metod

Granskningen har bedrivits löpande under året och verksamheten följts genom att den sakkunnige tar del av dokument och flödet av ärenden. Följande dokument har analyserats:

- Nämndens internbudget för 2019.
- Nämndens delårsrapporter per sista april, augusti och oktober 2019.
- Nämndens verksamhetsberättelse för 2019.
- Nämndens internkontrollplan och internkontrollrapport för 2019.
- Nämndens protokoll från sammanträden under 2019.

Följande dokument har vi tagit del av:

- Bygg- och miljöförvaltningens verksamhetsplan för 2019 och planens uppföljningar per sista augusti och sista december.

Kompletterande frågor har ställts till nämndens presidium och tjänstepersoner vid årets dialoger med nämnden. Ytterligare frågor har även ställts till ekonomichef och chefen för kvalitet och utvärdering.

Avstämningar i granskningsarbetet har gjorts mellan sakkunnig och revisorer.

Rapporten har faktakontrollerats av tjänstepersoner bygg och miljöförvaltningen.

7 Resultat av granskningen

7.1 Nämndens styrning och kontroll

7.1.1 Har nämnden följt upp och rapporterat verksamhetens resultat och beslut om åtgärder vid avvikelser?

Nämnden har följt upp och rapporterat verksamhetens resultat i delårsrapport och verksamhetsberättelse.

Nämnden har sammanställt uppföljning i delårsrapporter per sista april (behandlades på sammanträdet i maj) samt sista augusti (behandlades på sammanträdet i september) och sista oktober (behandlades på sammanträdet i november). I dessa delårsrapporter redovisas resultat, effekter, avvikelser samt utveckling både hittills och framöver för nämndens ansvarsområde.

Månadsrapporter med ekonomiskt utfall samt prognos för helåret 2019 har rapporterats till nämnden avseende sista februari (rapporterades vid sammanträdet i mars) sista mars (rapporterades vid sammanträdet i april), sista maj (rapporterades vid sammanträdet i juni), sista september (rapporterades vid sammanträdet i oktober) och sista november (rapporterades vid sammanträdet i december).

Nämnden prognostiserade i delårsrapporten per sista oktober samtliga nämndens mål förväntades att uppnås under året.

I budget 2019 med plan för 2020-2022 har kommunfullmäktige gett samtliga nämnder nio strategiska utvecklingsuppdrag. I verksamhetsberättelsen redogör nämnden för arbetet med respektive uppdrag. Av de nio uppdragen är det tre som redovisas som helt genomförda. De pågående uppdragen är:

Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att förenkla och förkorta etableringstiden för nyanlända.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs i verksamhetsberättelsen.
Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att minska sociala skillnader och för att skapa en sammanhållen kommun.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs i verksamhetsberättelsen.
Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att tillvarata digitaliseringens möjligheter.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs i verksamhetsberättelsen.
Samtliga nämnder ska se över sina avgifter i relation till privatpersoner och företag för ökad transparens, likställighet och koppling mellan avgift och utfört arbete.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs ej i verksamhetsberättelsen.
Samtliga nämnder ska fasa ut engångsartiklar i plast i kommunens verksamhet till år 2020, genom att inte förlänga eller teckna nya inköpsavtal för sådana artiklar och ersätta med alternativ av biomassa.	Aktiviteter och åtgärder beskrivs i verksamhetsberättelsen.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat. Vid avvikelser genomförs åtgärder.

7.1.2 Har nämnden en tillräcklig ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering?

Nämnden har under året fastställt internbudget för 2019 och godkänt delårsrapporter per sista april, sista augusti och sista oktober. Verksamhetsberättelsen för 2019 fastställdes på sammanträde i februari 2020.

På nämndens sammanträde i mars fattades beslut om reviderad budget 2019 i enlighet med fullmäktiges beslut.

På nämndens sammanträde i mars fattades beslut om reviderad budget 2019 i enlighet med fullmäktiges beslut.

Nämnden följer upp och rapporterar verksamhetens resultat inom nämnden och i enlighet med kommunens anvisningar.

Nämnden har under året prognostiserat ett överskott i förhållande till budget. Vid delårsrapport per den sista oktober prognostiserades överskottet till 7,5 Mnkr. Nämnden uppvisar ett positivt resultat per sista december om 7,8 Mnkr. Den största avvikelsen är intäkter avseende taxor och avgifter som är högre än budgeterat.

Bakomliggande orsaker till det ekonomiska resultatet förklaras och analyseras i rapporten.

Under året har nämnden även fått information om arbetet med internbudget 2020 med plan för 2021-2023. På oktobersammanträdet och godkände nämnden internbudget budget 2020 med plan för 2021-2023 inklusive mål, prioriterat resultat och utvecklingsområden för nästkommande år under. Av protokollen framgår att nämndledamöterna är aktiva i budgetarbetet.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig ekonomistyrning, uppföljning och rapportering.

7.1.3 Har nämnden gjort en egen riskanalys? Utför nämnden ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som ekonomi?

Kommunallagen 6 kap 6 § säger att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig. Enligt SKR (Sveriges kommuner och regioner) är intern kontroll inte styrning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete i största allmänhet utan inriktad på att skapa och vidmakthålla en robust organisation för verksamheten med aktiva och säkra processer och rutiner. Den interna kontrollen är en del av styrningen, den ligger inte utanpå eller vid sidan av. En ändamålsenlig intern kontroll som fyller sin funktion förebygger, upptäcker och åtgärdar. Det innebär att det finns bestämda processer och rutiner och att dessa följs och följs upp. Det innebär också att finns en rimlig avvägning av

kostnaderna för riskanalys, kontroller och uppföljning i förhållande till verksamhetens mål, karaktär och kostnader. I reglemente för Linköpings kommun framgår att nämnder årligen ska ta fram en särskild internkontrollplan och följa upp planen i en internkontrollrapport.

Nämnden har ingen dokumenterad risk- och väsentlighetsanalysen som underlag till internkontrollplanen. Enligt uppgift från förvaltningen kommer det att tas fram under 2020.

I internkontrollrapport 2019 redovisas hur internkontrollarbetet bedrivits under året, resultatet av de sju internkontrollpunkter som nämnden fastslagit samt vilka åtgärder som ska göras för att komma till rätta med de brister som identifierats.

Nämndens internkontrollanter har under året fattat beslut om ytterligare fyra internkontrollpunkter.

Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har haft ett systematiskt arbete med sin interna kontroll för 2019 avseende verksamhet. Det finns en röd tråd mellan nämndens mål och de kontrollmoment som genomförs.

Det är en brist att nämnden inte har en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalysen som underlag till internkontrollplanen. Vi rekommenderar att nämnden formaliserar arbetet med riskanalysen och att det tydliggörs på vilket sätt nämnden är delaktig i detta arbete.

7.1.4 Har nämnden tydliga beslutsunderlag och protokoll?

Nämnden har under året haft 11 sammanträden. Närvaron från ledamöterna är god då minst nio av nämndens 11 ledamöter har närvarat vid samtliga sammanträden under året.

Vi har gått igenom samtliga nämndens protokoll under året. Det finns en tydlig ärendebeskrivning, förslag till beslut samt beslut. Huvuddelen av nämndens ärenden är myndighetsbeslut vilket innebär att det krävs en djupare granskning för att kunna bedöma om beslutsunderlagen är tillräckliga vilket inte ligger inom ramen för den grundläggande granskningen.

7.1.5 Bedömning

Utifrån vår översiktliga granskning bedömer vi att nämnden har tydliga beslutsunderlag och protokoll. Närvaron från ledamöterna under sammanträdena är tillfredsställande.

7.2 Nämndens måluppfyllelse

Enligt kommunallagen 6 kap 6 § ansvarar nämnderna för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. I reglemente för Linköpings kommun framgår modellen för mål- och

verksamhetsstyrningen och att den ska säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och verksamheter har mål och aktiviteter som leder mot av fullmäktige beslutade mål och uppdrag. Kommunens målkedja består av kommunövergripande mål, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål, nämnduppdrag, indikatorer, aktiviteter och handlingsplaner.

De kommunövergripande målen anges inom fem målområden i kommunens budget; samhälle, medborgare, ekonomi, verksamhet och medarbetare.

Nämndmålen ska utformas på ett sådant sätt att styrelsen och nämnderna uppfyller styrdokumentens viljeinriktning, de berörda kommunövergripande målen, de strategiska utvecklingsuppdragen samt basuppdragen. Till nämndmålen ska det finnas en indikator som används som mätetal för nämndmålen och utgör ett underlag för värdering och analys av måluppfyllelse. Till varje indikator fastställs ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden.

Förvaltningarna ska ta fram aktiviteter och handlingsplaner som beskriver hur förvaltningen ska stödja nämnden att uppfylla prioriterade styrdokument, strategiska utvecklingsuppdrag, nämndmål och nämnduppdrag.

I nämndernas internbudgetar respektive förvaltningarnas verksamhetsplaner redovisas kopplingen till de olika delarna i målkedjan.

7.2.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten?

Nämnden har antagit en ram som motsvarar fullmäktiges ram.

Nämnden har i sin internbudget en tydlig koppling till fullmäktiges mål.

I tabellen nedan ges en sammanställning per målområde.

Målområde	Antal nämndmål	<i>Varav nämndmål som är identiska med KF:s mål</i>	<i>Antal KF-mål</i>	Antal indikatorer till nämndens mål
Samhälle	5	0	5	8
Medborgare	1	0	3	1
Ekonomi	2	0	2	2
Verksamhet	3	0	5	4
Medarbetare	3	3		9
Kommunlantmäteriets mål	2			3
SUMMA	16	3	15	27

I nämndens verksamhetsberättelse och i uppföljning av förvaltningens verksamhetsplan redovisas måluppfyllelsen för 2019. Redovisningen visar att 13 av nämndens 16 nämndmål har uppnåtts under 2019 och tre har delvis uppnåtts. De tre mål som är delvis uppfyllda är, Hållbar utveckling främjas så att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en god miljö och hälsa,

Linköping är tillgängligt för alla människor samt Framgångsrikt chef- och ledarskap.

I verksamhetsberättelsen redovisas måluppfyllelsen och vilka åtgärder som genomförts för att uppnå målen.

Nämndmålen inom målområdet medarbetare följs upp med indikatorer som är identiska med KF:s indikatorer till mål inom samma målområde.

Bedömning

Vi bedömer att nämnden har tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten.

Nämnden har redovisat på ett tydligt sätt sin bedömning av måluppfyllelsen.

Enligt reglemente för Linköpings kommun ska det till nämndmålen finnas en indikator som används som mätetal för nämndmålen och till varje indikator ska fastställas ett målvärde som visar vilket resultat som ska uppnås under perioden. Indikatorn är en av flera underlag för bedömning av måluppfyllelsen.

8 Undertecknande

Karin Helin Lindkvist
Certifierad kommunal revisor
KPMG